

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavlja:	v upravnistvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Čredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izšla vsak dan zvečer izvenredne številke in pravnika.

Inserti veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 20 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6:50	četrt leta 7:10
na mesec 2:30	na mesec 2:40

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 8.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24— | Četrt leta K 6—
Pol leta 12— | En mesec 2—

V upravnistvu prejemam na mesec K 1:90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto K 25— | Četrt leta K 6:50
Pol leta 13— | En mesec 2:30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kjer je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“

Obljube in dejanja.

(Kvalitete naše klerikalne delegacije.)

Dunaj, 29. maja.

Z dr. Šusteršičem na čelu je zasedla slovenska klerikalna delegacija svoje sedeže v novi zbornici. Intrige njenega voditelja, ki je hotel izolirati slovenske napredne poslance in istočasno prevzeti vodstvo jugoslovanske politike, so se ponesrečile. Komaj v parlamentu, že je doživel dr. Šusteršič prvi poraz; odločnost in poštenost Hrvatov, ki niso pripustili, da se narodno vprašanje zlorablja v klerikalno strankarske namene, mu je razbila umetno sestavljeni načrt. Zadovoljiti se je moral z lastnimi pristasi, s katerimi je konstituiral svoj Slovenski klub, med tem, ko so se ostali jugoslovanski poslanci združili pod predstvom posl. dr. Ploja v »Zvezo Južnih Slovanov.« To je bila za dr. Šusteršiča očitna blamaža, med večja, ker so Hrvati vsej politični javnosti pokazali, kako malo zaupa-

nja živja med njimi mož, ki se je po nemškem časopisju dal oznanjati kot bodoči voditelj Jugoslovanov. Od prvih dni novega parlamenta pa do njega razpusta dr. Šusteršič te razlajive odklonitve ni pozabil: kar v enem klubu ni bilo mogoče, to je hotel doseči čez leto dni v (novembru 1908) v skupni »Narodni zvezi«, ki sta jo ustanovila oba kluba; hotel je potegniti vodstvo jugoslovanske politike nase vsaj kot vodja jugoslovanske politike, v kolikor je spadala v področje »Narodne zveze«.

Tudi pri tem je naletel na odpor; protiklerikalni slovenski poslanci, Hrvati in Srbi so prav dobro videli, da grozi postati »Narodna zveza«, ako jo izroče Šusteršičevemu vodstvu, le sredstvo osebnih in strankarskih aspiracij klerikalnega voditelja, in pokazali so ob pravih trenutkih pravi odpor. Naenkrat je zgrubila »Narodna zveza« za klerikalce, ki so jo poprej z navdušenjem pozdravljali, vsak interes — dr. Šusteršič je videl že druge možnosti — v januarju 1909 se je ustanovil slovenski center, ki mu je navidezno nudil mnogo več prilike, da se povzdigne na višino odločujočega parlamentarnega voditelja. Par mesecev po tem dogodku pa se je pripravila ona velika slovenska parlamentarna organizacija, »Slovenska Enota«, v kateri se je klerikalnemu voditelju, v sled njegovega navidezno skrajno opozicijskega nastopa, ki mu je vsled notranjih čeških sporov pridobil simpatije čeških radikalcev in agrarcev — ne osebne sicer, kajti nekronani kranjski vojvoda tudi pri svojih političnih prijateljih ne živi baš simpatij — pač pa politične. Toda nespretna njegova roka je tudi v »Slovenski Enoti« spremenila začetne uspehe v popolni taktični polom, ki se je pokazal v razpadu »Slovenske Enote«, koncem lanskega poletja...

Ta kratek pregled dr. Šusteršičevega parlamentarnega voditeljstva že kaže dovolj, da — ne glede na stvarne predpogoje — ta mož nikdar ne more biti zaželjeni politični zlasti taktični voditelj večje parlamentarne organizacije. Manjka mu v to spretnosti, treznosti in onega političnega čuta, ki je znak pravega parlamentarca.

Na svojem parlamentarnem potu je imel dr. Šusteršič za seboj svoj klerikalni »Slovenski klub«, katerega najimenitnejša lastnost je bila stroga

discipliniranost. V nobeni parlamentarni organizaciji ni bilo najti onega absolutnega gospodstva, kakoršno je izvrševal dr. Šusteršič nad svojimi pristasi. Zavest, da je vsaka njegova beseda že v naprej gotova klubovega soglasja, je povzročila pri njem baš alure velikega politika, kateremu služi mogočna parlamentarna organizacija, ki so tolikrat vzbujale v parlamentu zlobno ironiziranje.

V političnem žargonu so dobili člani Slovenskega kluba prav kmalu značilno ime: »die Šusteršičleute«. Beseda sama že kaže, kako visoko se je v parlamentarnih krogih senilo osebnosti, katere so tvorile v državnem zboru zastopstvo »dobrega, vernega slovenskega ljudstva«.

Edino kar je Slovenski klub znal, to je bila pač disciplina, politična osebnost njegovih članov in vsled tega važnost njih organizacije pa je bila popolnoma malenkostna. Kjerkoli je šlo za važnejšo zakonodajno akcijo, za večjo parlamentarno zadevo, ne najdemo med strokovnjaki nikjer kakšnega slovenskega klerikalca. Ravno na tem najvažnejšem polju poslanskega poklica vidimo vso razliko med maloštevilnimi slovenskimi protiklerikalnimi poslanci in pa med klerikalnimi mandatarji. Poslanec Hribar je igral kot načelnik draginjskega odseka baš v nekaterih najvažnejših vprašanjih novejših debe veleodlično vlogo, poslanec dr. Rybář je v celi zbornici spoštovan kot odlični socijalni politik, ki je ponovno iniciativno posegel v avstrijsko socijalno politično zakonodajo, kot eden najboljših kmetijskih strokovnjakov je deloval poslanec Robjek, avtoriteta poslanca Ploja v budžetarnih vprašanjih, na justičnem in zlasti na uprav. polju pa je iskala v celi zbornici vrstnice in je baš pred malo dnevi bila ponovno priznana za najvišjega mesta s tem, da je bil senatni predsednik dr. Ploj kot edini Jugoslovan poklican v cesarsko komisijo za reformo avstrijske uprave. Tako je pičila slovenska protiklerikalna delegacija navzlic svoji maloštevilnosti reprezentirala duševno silo in politično zmoglost slovenskega naroda.

Nasproti tem možem so se kazali tudi imenitnejši člani Slovenskega kluba v prav neugodni luči. Če izznamemo poslanca Povšeta in Poganička, ni bilo med njimi niti enega, ki bi bil zmogel k stvarne-

mu strokovnjaškemu sodelovanju pri avstrijski zakonodaji. Korošci, Benkoviči, Verstovski — so bile prave parlamentarne ničle, ki so se od prijatelja Demšarja, Jakliča, Gostinčarja ločili le v toliko, da so znali govoriti nekoliko nemško ter povedati par nepreneumnih stavkov.

V očigled tem dejstvom si lahko tolmačimo, zakaj je bila najvažnejša in najimenitnejša lastnost Šusteršičevih ljudi — le discipliniranost.

Ko bi bil vihravi general našel pri svojih podložnih več razuma, več stvarne treznosti in preudarnosti, in če bi v njegovem klubu ne bile sede osebe, katere so dosegle mandat ne vsled svoje sposobnosti in vsled zaupanja ljudstva, temveč po volji duhovnih voditeljev, bi bilo šlo marsikaj drugače.

Nemožnost in moralična pomanjkljivost klerikalnih poslancev so tudi vzroki, da je klerikalna državnozborna delegacija imela za svoje volilce vedno velike obljube — pa nič dejanj.

Birokratizem, militarizem in naši državni poslanci.

Ivan Petkovšek, posestnik.

VI.

To delo jim je pa prihranil dr. Rudolf Kobatsch, ki je izdal brošuro, v kateri nam podaja narodno in državno gospodarsko bilanco evropskega oboroževanja. Iz teh statističnih tabel posnamemo, da so se stroški za oboroževanje v zadnjih dvajsetih letih tako zvišali, da človeku kar lasje vstajajo. V Avstriji so se zvišali ti stroški v dvajsetih letih za celih 101% — in to v najlepšem miru.

V vseh vojaških državah, med katere moramo šteti tudi avstro-ogrsko, znašajo vsi vojni stroški v mirnem času okroglo svotico 18 milijard kron. Popolnoma opravičeno smemo trditi, da da v Avstriji vsaka delavska rodbina 20% svojih dohodkov za vojaštvo. Kaj bo še le, če naši volilci 13. junija ne bodo izbrali drugih poslancev.

Sledeče tabele, katere je sestavil dr. Kobatsch, nam natančno pojasnjujejo, v kakšnem razmerju so v posameznih državah izdatki za javni dobrobit in za izdatki za vojaštvo.

Izdatki za dobrobit	Izdatki za vojaštvo	Razmerje
milj. mark	milj. mark	
Nemčija	80:09	2250 1:28
Avstro-Ogrska	26—	586:6 1:22
Španska	3:60	195:4 1:21:7
Norveška	3:42	33:8 1:11
Francoska	120—	1247:7 1:10
Švica	6:06	50 1:8:1
Anglija	300—	1576 1:5
Danska	9:84	42:1 1:4:6
Belgija	28—	66:2 1:2:4

To se pravi: Če plačuje kak Avstrijec 230 kron državnih davkov, tedaj plača 10 K za dobrobitne naprave in 220 kron za vojaštvo. Kar se tiče izdatkov za vojaštvo, je bila torej Avstro-Ogrska že pred dvema letoma na drugem mestu. Če bodo pa dovoljene nove vojaške zahteve, tedaj bo naša monarhija prekosila vojaško Nemčijo in bo stala torej na I. mestu.

Euhuziasti za vojaštvo pa trdijo, da so se v tem času tudi dohodki posameznika zvišali. To je sicer resnica, vendar pa to zvišanje plač in mezd ni v nikakem razmerju z vedno večjimi stroški za vojaštvo. V tem oziru imamo sledeče statistične podatke:

Povprečni zaslužek enega delavca leta 1886. je znašal 600 kron; povprečni zaslužek enega delavca leta 1910 pa 730 kron.

Zaslužek enega delavca se je torej povprečno zvišal za 21:6%, dočim so se stroški za vojaštvo v istem času zvišali za 101%. Pri tem moramo pa še eno dejstvo prav posebno poudariti. Zvišanje mezd in plač nikakor ne moremo primerjati z naraščanjem vojaških izdatkov, ker se višji dohodki takoj zopet paralelizirajo z istočasno naraščajočo draginjo. Vedno naraščajoče draginje živil je kriv deloma tudi militarizem, ker odteguje ravno najbolj produktivne delavne moči kriternemu delovanju deloma za nekaj let, deloma pa trajno.

Kako so se živila dražila, nam kažejo sledeče številke:

	1900	1910	Prirastek
Pšenična moka	4 kg K 0:18	K 0:31	84 %
rženi kruh	„ 0:20	„ 0:28	40 %
navadna zelenjava	„ 0:28	„ 0:44	57 %
slanina	„ 1:08	„ 1:45	37 %
surovo maslo	„ 2:30	„ 3:08	33:9 %
pivo	„ 1	„ 0:20	0:24 20 %
vino	„ 0:20	„ 0:26	30 %

Cena najvažnejših živil so se torej v teku devetih let prilicno za 50% zvišale. Povprečna mezda de-

LISTEK.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka.

Šaljiva povest; spisal L. Šepetavec.
Drugi del.

I.

Spomlad se je smejale v prostorno pisarno klerikalnega gospodarskega zavoda, kjer je za veliko, s knjigami in računi obloženo mizo sedel Tomaž Krmežljavček in pušče debelo cigaro obduoval v žepnem zrcalu razvoj in lego svojih mladih, mnogo obetajočih brk. V pisarni je vladala tišina, kakor po neurju. Nemožljivi pontifiks edino izveličevalne katoliške gospodarske organizacije in avtor belega socijalnoidijotskega dela je bil ta dan zaradi različnih prav hudih »zmot«, ki so se zgodile pri vagi in meri vprizoril v zavodu tako velik vihar, da je bilo vse uradništvo razen Tomaža Krmežljavčka še popolne povsem zbežano in obupano. Tomaž je bil edini, ki je vihar srečno preстал. Služboval je zdaj že četrto leto v zavodu in je bil tako vsestransko izvežban, da mu tudi najnatančnejši revizor ni mogel ničesar — dokazati.

Razen Tomaža so sedeli v pisarni še trije uradniki in tipkariča gospodična Filipina, trikrat premirana Marijina devica, kateri je bilo s posebnim dekretom zaukazano, da med uradnimi urami ne sme nikdar vstati s svojega trdnega ograjenega sedeža, ker se je bilo izkazalo pohujšljivo dejstvo, da ima njena telesna obilnost čudovito privlačno silo na roke vseh štirih uradnikov.

Ko se je Tomaž do najpopolnejšega zadovoljstva nagledal svojih brk je spravljal zrcalce in se je ozrl po pisarni. Klavirni obrabi uradnikov in tipkariče Filipine so mu naredili veliko veselje, zakaj smatral je škodoželjnost bolj kakor kdaj poprej za najpristnejše vseh čuvstev in prepričanj je bil, da je njegova škodoželjnost opravičena in utemeljena. Zdalj, ko se je ravnatelj držal kakor maček kadar grmi, ko je delal blagajnik take oblike, akor da ga bole vsi zobje, gospodična Filipina pa take, kakor da je bilo njeno deštevilo smrtno razžaljeno, se je Tomaž spominjal vseh težav in bridkosti, ki jih je moral prestati v svoji službi.

Ko je alojzijeviski prefekt imenovan Katastrofa Tomažu preskrbel to službo, mu je posebno toplo priporočal naj bo ponižen, čes, da je ponižnost prva krščanska čednost in v klerikalni službi bolj potrebna, kakor vsaka druga lastnost. Tomaž si

je ta nauk zapisal v spomin in je kot ponižen in ukažen mladenič stopil v zavod. Takoj prve ure je spoznal, da ga vse uradništvo po strani gleda in ga smatra za vsiljenca in nevarnega protežiranca. Uradniki so v pričo njegove govorili le najpotrebnejše, vse važnejše in zanimivejše stvari pa so se pomenili med sabo ter skrivali pred Tomažem vse knjige in vse papirje in mu zabranjevali vsak vpogled v poslovanje.

Čim se je bil predstavil ravnatelju in drugim uradnikom, mu je sluga nanesel celo gomilo starih zaprašenih pisem na mizo, ravnatelj pa je s porogljivim usmevom na ustnicah ukazal Tomažu:

»Uredite ta pisma najprej po mesecih in potem posebe pisma vsakega meseca po abecedi. To je jako nujno in važno delo.«

Tomažu je legla žalost na srce, ko je pogledal ogromno množino zaprašenega in preperlega papirja, kajti rekel si je, da s tem delom celo večnost ne bo gotov. Toda misel, da mora pokazati dobro voljo, če si hoče službico ohraniti, in spomin na nauk prefekta Katastrofe, mu je dal moč, da se je molče vdal svoji usodi.

»Prirediti mi hočejo službo in me izprediti,« je zvečer potožil svojemu »očetu« Boltežarju. »Za vsiljenca me imajo in morda celo za vohuna. Vsi me pisano gledajo, nihče mi

ne zaupa in nobeden mi ne privoščil prijazne besede. Potlačiti me hočejo.«

»Pa se ne boš dal,« je menil Boltežar. »Kakor te poznamo, se ne boš dal.«

»Ne bom se ne,« se je zarotil Tomaž in grozilno dvignil pest. »In pride že ura, ko jim vse poplačam.« Tudi prefektu Katastrofi je Tomaž zaupno potožil svoje gorje, čes, kako naj se kaj naučim, če mi dajo tako nepotrebno delo.

»Bodi miren in pameten,« ga je učil Katastrofa. »Glej, kaj drugi delajo in misli na prihodnjost. Če se boš dobro držal, postaneš še velik in imeniten gospod. Jaz sem ti namenil nekaj izrednega. Ali veš, kdo je bil Wittgenstein in kdo je Kestranek?«

»Ne,« je s popolno odkritosrčnostjo izjavil Tomaž.

»Glej, Tomaž,« je dejal Katastrofa, »Wittgenstein je bil priprost človek pa je postal milijonar in centralni direktor železarskega kartela in Kestranek je ravno to. Tudi ti Tomaž postaneš nekaj podobnega: slovenski Wittgenstein ali Kestranek boš in centralni direktor vseh konsumov.«

Kakor prorok je stal Katastrofa pred Tomažem in mu slikal važnost in pomen konsumov in velikanški promet, ki ga bodo imeli. Govoril je tako prepričevalno in s tako

vemno, da je Tomaža popolnoma prepričal in vsadil v njegovo srce najslajše nade.

Potrepeljivo se je lotil Tomaž urejevanja starih pisem. Videl je jasno, da nimajo ta pisma prav nobene pomena, a vendar je to delo vestno in kar mogoče hitro opravljal, požiral prah, vmes pa s hladnimi očmi študiral, kaj se godi okrog njega. Nikdar ni nič vprašal, nikdar se ni oglasil in celo melanholičnih pogledov tipkariče gospodične Filipine ni hotel zapaziti, dasi je bil mnenja, da bi se že izplačalo poskusiti, kako trdna in zanesljiva je krepkost te Marijine device.

Pet mesecev je Tomaž urejeval zaprašena pisma in prenašal različne šikane. Ko je bilo končno delo dovršeno, je bil tudi Tomaž odločen, da ubere druge strune.

»S ponižnostjo ni nič,« je govoril sam pri sebi. »Bom raje zopet nesramen. Vsi bodo mislili, da že kaj vem in se me bodo bali.«

Moško je zapustil svojo mizo in je stopil pred ravnatelja.

»Ravno zdaj me motite, ko imam največ dela,« je zakričal ravnatelj, ki je ravno zavijal cigareto. »Kaj pa hočete?«

»Naznanjam, da sem delo končal; pisma so urejena najprej po mesecih in potem v abecednem redu.«

(Dalje prihodnje.)

lavčeva se je pa v tem času zvišala za 20%, uradnika za 45%, oficirja za 75% in oženjenega ljudskošolskega učitelja za 20%, neozženjeni niso dobili ničesar. Ne samo delavci, temveč tudi uradniki so danes znatno revnejši nego so bili pred 10 leti, dočim so oficirji za 25% bogatejši nego so bili pred 10 leti. Kako se v Avstriji za ljudskošolstvo skrbi, naj le mimogrede opomnim, da ima najmlajši c. in kr. poročnik 15% več dohodkov nego kranjski ljudski učitelj po 40 službenih letih.

Vsi stanovi, izvzemši oficirjev, so postali torej revnejši, zato jih pa naj od leta do leta obremenjujejo z novimi davki in v prosech militarizma.

Neki minister je rekel v zadnjem delegacijskem zasedanju: »Vojastvo vendar varuje avstrijsko zunanjo trgovino in posebno pomorska trgovina potrebuje mornarico.« Če je to res, tedaj moramo najprvo vprašati, če morejo novi velikanski drednoti varovati pomorsko trgovino in če ima ta trgovina kak pomen za splošnost, če mora imeti tako drago varstvo. Da se tisoč mark zunanje trgovine varuje, se potrebuje v:

Rusiji	259 mark,
Avstro-Ogrski	137 »
Italiji	108 »
Španiji	104 »
Franciji	93 »
Nemčiji	87 »
Angliji	51 »
Norveški	33 »
Danski	8 »
Belgiji	6 »

Tudi v tej tabeli ima Avstro-Ogrska zelo neugodno stališče in bo skoraj gotovo kmalu na I. mestu. Vse te tabele nudijo dovolj materialja našim volilecem, da se bodo znali dne 13. junija ravnati. In tudi volilci na deželi morajo začeti misliti in se baviti z množnostmi svojih dosedanjih zastopnikov v državnem zboru.

VII.

Novi brambni zakon stopi v kratkem v veljavo. Največ zanimanja vzbujata sledeča dva momenta: **Zvišanje rekrutnega kontingenta in stroški za to reformo.** Dandanes znaša rekrutni kontingent armade 103.100 mož, dočim bo znašal po novem zakonu letnih 159.500 mož, torej za 56.000 mož več kakor do zdaj. Nadalje bodo izpopolnili artilerijo, ustanovili 1 železniški in 1 brzojavni polk, nove zrakoplovne in avtomobilne oddelke, kadre za zgradbo težkih mostov i. t. d. Vsled uvedbe dveletne vojaške službe bodo pomnožili tudi število podčastnikov.

Vsaokletni stroški novega brambnega zakona se bodo zvišali za 65 milijonov kron, razveneto se bo pa enkrat za vselej izdalo 75 milijonov kron. V teh 75 milijonih pa še ni vračunjena ona svota, ki se bo potrebovala za nove mornariške zahteve, ki znašajo okroglo 312 milijonov kron.

Z ogrsko vlado so se dogovorili, da se bo od teh svot postavilo v proračune od leta 1912. pa do 1. 1915. po 44 milijonov kron za tekoče višje izdatke in 39 milijonov za enkratni izdatek. Za mornarico se bo pa dalo 252 milijonov kron. Od leta 1915 nadalje se bodo pa redni stroški zvišali še za 21 milijonov kron. V primeri s proračunom l. 1910 so se v proračunu za l. 1911 stroški za armado in mornarico zvišali za sto milijonov kron.

Če k temu prištejemo še zahtevani izvanredni kredit, tedaj se bo za mornarico potrebovalo v letih 1911 pa do 1914 po 123 do 125 milijonov kron.

Izvajanja mornariškega poveljnika v zadnjem delegacijskem zasedanju so bila torej najdragocenejša. Vsak stavek je vreden par milijonov novih stroškov. Posebno razveseljivo je za davkoplačevalce, da je mornariški poveljnik v delegacijah priznal, da bo normalni mornariški proračun od leta 1916. znašal najmanj 145 milijonov na leto, dočim znaša dandanes 125 milijonov kron. To se pravi, da so samo izdatki za mornarico ki so znašali l. 1904 50 milijonov kron, to svoto kar natihoma in skrivoma že dosegli.

Volilci se bodo vsled tega morali vprašati, kako se pa vpoštevajo ljudske zahteve? Kakor hitro pa ljudstvo vpraša, tedaj mu začno govoriti o dveletni vojaški službi, ki bo ugodno vplivala na vojaška breme. Naši klerikalni politični priganjaci pa pozabijo omeniti, kar je vojni minister tako izrecno poudarjal. Rekel je: »Niti za infanterijo ne bo splošno veljala skrajšana službena doba in število orožnih vaj samo nameravajo še le zmanjšati.

Ko so zahteve po novih milijonih za vojaške potrebe povzročile na Češkem, v Šleziji in na Nižje Avstrijskem velikanske proteste, so molčali klerikalni zastopniki našega ljudstva. Namesto da bi šli na deželo med svoje volilce ter jim razjasnili nameravane nove obremenitve, so vojnemu ministru hvaležno roko poljubili ter mu dovolili vse, kakoli je zahteval.

Kaj pa dobi ljudstvo za te nova ogromne obremenitve? Odgovor je lahek: Nove davke, nove manevre, ki poljedelstvu tako zelo materialno škodujejo. Najboljše delavne moči se mu odtegujejo in ljudska izobrazba se zanemarija.

Novi davki in zvišanje rekrutnega kontingenta je pa odvisno samo od volilcev. Krivdo za ogromne vojaške stroške nosijo oni volilci, ki pošiljajo take brezvestne in samopašne zastopnike na Dunaj, ki so popolnoma udani vojaški upravi. Kar nam zdaj ponujajo kot dveletno službeno dobo, je le skrito sredstvo, da se stojičja, t. j. neproduktivno delujoča armada še bolj pomnoži. Ta pomnožitev vojaštva pa pomenja, da naša država vendarle vpoštevaja hujškanje izvestnih klerikalnih krogov, ki hočejo z vojno proti Italiji zopet pripomoči papežu do njegove cerkvene države. Opozarjam le na klerikalno glasilo »Vaterland«. Toda taka vojna bi bila za našo monarhijo največja nesreča.

Važno je torej vprašanje, na katero imajo volilci dne 13. junija odgovoriti.

Vprašanje se bo stavilo v dvojnem oziru:

1. Ali so dosedanja poslanci slovenske ljudske stranke dokazali s svojim dosedanjem delovanjem, da so zastopali ljudske interese?

2. Ali naj se mi, revni Slovenci, navdušujemo za tako državno politiko, ki ljudstvo samo z novimi davčnimi bremenmi obremenjuje?

Predno daste 13. junija odgovor na to vprašanje, vprašajte svojo vest in pa svojo — mošnjo, kdo bo nosil ta težka bremena?

Vsi finančni načrti, ki sem jih prej omenil, smere na to, da se vsa ta bremena nalože na ramena nižjih slojev, ki pa naj k temu lepo moč!

Vsi poskusi ljudstvu prijaznih zastopnikov, ta težka davčna bremena zvaliti na ramena bogatinov, so onemogočili tisti ljudje, s katerimi so bili bivši klerikalni poslanci v najožji zvezi. Pivo, žganje, vino, žveplenke itd. naj prinašajo potrebna sredstva. Da bi se pa bogatinom naložili višji davki, to so ti ljudje preprečili. Volitve so razpisane na 13. junij. — 1. julija se bo pa podražil tobak, cigare in cigarete. To je vlada napravila brez državnega zbora. Tako bo ljudstvo zopet oskoderano po zaslugi tistih ljudi, med katere se prištevajo tudi zastopniki Slovenske ljudske stranke.

(Konec prihodnjč.)

Politična kronika.

Cesar se je danes opoldne ob eni odpeljal iz Gödöllöja na Dunaj. Do deželne meje ga je spremljal predsedstveni tajnik ogrskih državnih železnic pl. Marx. V dvornem vlaku se je peljalo tudi spremstvo. Jeseni pride cesar najbrže za dalj časa v Budimpešto.

V ogrsko - hrvaškem državnem zboru so včeraj nadaljevali debato o naučenem proračunu. Član delovne stranke posl. Neugeboren je označil kot eno najvažnejših nalog države boj zoper tuberkulozo in alkoholizem. Član Justhove stranke posl. Samuel B a k o n y i se je zavzemal za tretje vseničnice v Debrecinu, kakor tudi za reformo srednjega šolstva. Posl. B a k o n y i je izrekel željo, naj bi se izraelska cerkvena občina enotno organizirala. Nato je bila seja prekinjena.

Franc Kossuth se jako slabo počuti. Včeraj zjutraj se je onesvestil. Poklicana profesorja Müller in Angyan sta konstatirala, da je zdravstveno stanje Kossuthovo nevarno.

O albanski vstaji poročajo s Cetinja: Pristaši albanskega voditelja Ise Boljetina so se združili s pristaši voditelja Sulejmana Batušina in so zasedli višave med Ipekom in Džakovim. Napasti nameravajo srbsko-makedonski samostan Dečani. Turške čete s strojnimi puškami jim gredo nasproti. Albanci imajo čez 800 pušk. — Edhemovi koloni se je v ponedeljek posrečilo po dolgem krvavem boju zavzeti nekatere kraje, ki so jih imeli zasedene Klemertici. Južna kolona Torgut Šefket - paše se polagoma pomika proti severu. Pozicije Albancev na severu in jugu so pa zelo ugodne. Turki so imeli velike izgube. — Črnogorci so zgradili pri Momaku utrdbo in so tja poslali vojaštvo. Turški mejni poveljnik je pa zoper to protestiral, ker smatra Momako kot turško posest. Črnogorski obmejni komisariji so pa nasprotnega mnenja. — Albansko pleme Šalija, ki je le deloma oboroženo in ki je turške čete zelo ogrožajo, so v Podgoricje prosili, da smejo kupovati orožje oziroma da ga smejo transportirati skozi Črno goro. Oblasti pa tega niso dovolili, ker hoče Črna gora ostati nevtralna.

Včeraj so v Sofiji podpisali med Avstro - Ogrsko in Bolgarijo sklenjeno konzularno konvencijo, nadalje konvencijo glede pravne pomoči in pa konvencijo o izročanju hudo delcev.

V carigradskih diplomatskih krogih so mnenja, da postane ruski poslanik Čarikov, ker se mu je posrečilo odstraniti nastali konflikt s Turčijo, ruski zunanji minister. Makedonski vstaši pozivljejo ljudstvo k bojkotu ruskega blaga.

Rusko brodogradje v Črnem morju je baje mobilizirano. Tako poročilo je vsaj dobil londonski »Standard« iz Carigrada. Kaj je vzrok tej mobilizaciji, se ne ve.

Portugalska vlada je izdala ukaz, naj se aretira 32 duhovnikov, ki so na dan volitve s prizniče agitirali zoper republiko. Republikanska zmagla pri volitvah je zadala zadnji udarec monarhističnemu gibanju.

Poročila iz Maroka so jako neznanatna in nepomembna. Kakor poročča »Matin«, še ni konec vstaje okoli Feza. Vsled tega bo general Monier še nekaj časa ostal na svojem mestu. — V dobro poučenih madridskih krogih so mnenja, da so pogajanja med Španijo in Francijo zelo otežkočena. Vzrok je ta, da zavzema vsaka stranka svoje posebno stališče in da noče odnehati. Španija dela na to, da bi se Maroko administrativno razdelil. Če bi naziranje Španije zmagalo, tedaj bi maroško vprašanje zopet začelo vznemirjati diplomatske kroge.

Štajersko.

Iz Trbovelj. V nedeljo je priredila pri nas neka »Jugoslovanska strokovna zveza« v Trbovljah shod v klerikalnem društvenem domu, za zaprtimi vrati seveda. Po večernicah sta peljala kaplana Miklavž in Pečnak nekaj svojih izvoljencev in izvoljenk na ta shod, a kako so se jim obrazi podaljšali, ko so zapazili v dvorani vse polno socijalistov. Neki profesor z dolgo brado iz Ljubljane — sliši bojda na ime Dermastja — se je vsajal za klerikalno stranko in za Benkovičovo kandidaturo. A socijalisti so g. profesorja tako zmešali, da ni vedel več ne kod ne kam. Klerikalci so zavpili »Živio Benkovič!« in bilo je glorijske konec. Značilno je, da si dr. Benkovič ne upa prirediti v Trbovljah javnega shoda, kakor ga je napravil dr. Kukovec. Ta možakar ima korajžje le za zaprtimi vrati ali v senci bajonetov, Ali nam ne bi priredil javnega shoda, da bi se divili njegovemu krasnemu govoru? Morja se koga pridobi za se. Torej le korajžjo, g. dr. Benkovič!

V Dravski dolini se je razvilo živahno volilno gibanje zlasti za mestno in trško skupino, kjer kandidira naš Rebek. Prirejajo se od vseh strani shodi, kateri postanejo včasih prav burni kakor n. pr. Markhlovi shodi na Muti, v Vuzenici in Vižingi. Markhlu predi jako trda za njegov mandat. Razni visoki gospodje se potezajo na vsi možni zanj, a ne bode dosti pomagalo. Delavstvo in kmetje ga ne marajo, gospode je pa premalo. Za to bo zletel, ako bode od naše strani dovoljna udeležba in zadostna podrobna agitacija. Markhl ne bode ušel z lepimi besedami dosti volilcev, ker je tudi že pri nas ljudstvo tako daleč, da voli stranko in ne osebo. Kalini so pa redki, da bi sedli na limance, pa naj še tako zabavlja čez Slovence in zvraca na nje odgovornost za nedelavnost prejšnje zbornice. Ker je pri Markhlu glavno, da straši svoje bojazljive pristaše s slovenskim strahom, zato bi bilo umestno, da bi se povsod udeležili Slovenci tudi njegovih shodov ter ga primeren zavrnili. Tako se je zgodilo v soboto v Vuzenici in glejte, drugi dan je bil že ves drugačen na Muti. V nedeljo sploh ni imel posebne sreče, ker so ga kmetje in obrtniki v Vižingi jako ostro prijemali. Na Muti je bil zvečer že bolj pohleven in je čul z drugimi gospodi vred marsikako trpko resnico. Njegovega shoda se je udeležilo tudi dokaj delavstva, ki so se dostojno vedli, če tudi bi bili lahko vrnili surovost v isti meri, kakor jo je nekaj »gospodov« posodilo na Horvatekove shodu prejšnji teden. — Za našega kandidata g. Rebeka se je priredil na praznik volilni shod v Gortini v gostilni g. Hojnika. Bil je dobro obiskan ter sta govorila gg. nadučitelj Hren in trgovec Priveršek. Na shodu se je enoglasno sprejela sledeča resolucija: »Kmetje - volilci, zbrani na javnem shodu pri g. Hojniku v Gortini 25. maja izrekajo se soglasno za kandidaturu g. Rebeka ter gredo 13. junija vsi v boj, da zmagaa naš kandidat g. Ivan Rebek, ključničarski mojster v Celju. — Ta shod je Markhla hudo razkačil, tako, da je še v soboto v Vuzenici hotel jezostresati nad g. Hrenom, kjer je pa slabo naletel. — Več značilnih zani-

mivosti, ki so se pripetile v dosedanjem volilnem boju od naših narodnih nasprotnikov na jez. meji homo osvetlili po volitvi.

Namen posvečuje sredstva velja našim klerikalcem tudi v volilnem boju. Ker ne morejo s svojim nezmožnim Brencičem v ptujsko - ormoškem okraju proti velezaslužnemu dosedanjemu poslancu dr. Ploju do živega, se poslužujejo tudi najpodlejših sredstev. »Slovenec« vpije, da delajo Plojevi agitatorji za socijalno-demokratske kandidate, ker so baje letaki te stranke tiskani v — Hribarjevi tiskarni, kjer se tiska tudi »Sloga«, glasilo konservativcev. Tudi štajerski klerikalci se lahko uspešno merijo v podlosti svojih sredstev s kranjskimi. Nepoštenost, ime ti je klerikalizem!

Brencič in Pušenjak, čedna brata! Prvi, če tudi bi rad postal poslanec, nima zaradi »pridnega« učenja niti odpušnice iz ljudske šole, in tudi drugi, gosp. nadrevizor v Mariboru, je dostikrat dobil s špansko trstiko, ker je le prevečkrat prihajal cenzurni list z gimnazije domu. Našla sta se res učenjaki, drug drugega vredna brata, k. prodajata svojo politično modrost od vasi do vasi po ptujsko - ormoškem okraju.

Pravi odgovor. G. kaplan Pučnik v Celju je čital v župni cerkvi minulo nedeljo škofov volilni pastirski list in ga je še opremil z različnimi opazkami, ki so njegovi inteligenci primerni. Naenkrat pa se je zaslislalo v cerkvi šumenje in gibanje — kmetje so trumoma zapuščali cerkev. Kmetje so dali s tem hujskajočemu kaplanu edino pravi odgovor. Silovito agitirajo in hujskajo za Korošca celjski kapucini, tisti gospodje, ki prav radi beračijo okrog Roblekovih pristašev za denar in naturalije. Zob za zob, gospodje mendikanti!

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Vzoren duhovnik je Zorko Melhijor, kaplan v Cirkoveh. Ta gospod ima namreč to slabo navado, da rad popiva v gostilnah do pozne ure ponoči. Predzadnjo soboto je sedel v Finžgerjevi gostilni pri Sv. Lovrencu samo do 2. ure zjutraj, tam pridno agitiral za Brenciča, udrihal seveda zraven po g. dr. Ploju in se zgražal nad nekim studentom, ki je motil Brencičev shod pri Lovrencu. G. kaplan, ni ravno častno za vas, da vas morajo kmetje opominjati na vaše dolžnosti in vas goniti iz gostilne, kakor se vam je to pri Sv. Lovrencu zgodilo!

Drobne novice. Klerikalna »jugoslov. strokovna zveza« v Ljubljani hoče ustanoviti za slovensko delavstvo v Kapfenbergu na Zg. Štajerskem podružnico. — Delavci pretepli sprevednika. Zadnjo soboto so razbili hrvaški delavci, ki so se peljali zvečer z dela domov na Hrvaško, med Rimskimi toplicami in Laškimi eno okno. Sprevednik Streicher je zahteval od delavcev, da šipo plačajo. V odgovor so pa delavci Streicherja pretepli. Na brzojavno obvestilo je celjska policija prišla in zaprla 5 Hrvatov. — Povožil je v Zakutu pri Brežicah sofer Beinweiss iz Zagreba kmečkega fanta Ivana Rebersaka iz Zverinjaka. Ranjenca so spravili v brežiško bolnišnico. — Neprevidnost ali zločin? V Gaberju pri Celju je nesla Ana Špeglič svojoega štiriletnega sinčka k zdravniku in dobila zanj neko zdravilo, ki bi mu ga bila morala dati po kapljicah. Dajala pa mu ga je po žlicah, na kar je otrok umrl. Zadevo preiskuje orožništvo. — Opekarni v Jurovcih pri Ptujju je prodal lastnik Dav. Tombah pri St. Vidu tovarniški trdki Em. Sobotka v Iglavi na Moravskem.

V Stari vasi pri Vidmu na Štajerskem je umrl 29. maja t. l. občepostovani in ugledni veleposestnik g. Josip Mohorčič v 76. letu starosti. N. v m. p.!

Iz Maribora. Glavni vir dohodkov C. M. slavnosti 11. junija je brez dvoma vinski sotor. Prosimo torej še enkrat cenjene rodoljube, bodisi iz Maribora ali od drugod, da nam darujejo vinca; če ne več, par steklenice ga lahko pogreša vsaka slovenska hiša. Na steklenicah se naj naznači ime dobrotnika, pošlje pa se naj najpozneje do četrta, 8. junija, ker se mora poravnati od vina še posebej užitinskih davek. Vino naj se pošlje na naslov gospe dr. Rosinove, Tegetthoffova cesta, tisto pa, kar se je obljubilo ali se hoče darovati posebej za klet, na naslov gospe Voglarjeve, Mozartova cesta 23.

Koroško.

Neumestna trdosrčnost. L. 1908 se je ponesrečil v neki celovski tovarni 65letni delavec. Ozdravel je sicer v bolnici, toda oslabil je tako zelo, da ni mogel več delati. Od zavarovalnice za nezgode dobiva mesečno 4 krone podpore. Ker s tem uvevno ne more živeti, so ga oddali v mestno hiralnico. Štiri kronce je seveda moral odšteti vsak mesec hiral-

ničnemu vodstvu. Ta mesec pa je re-vež tisti štiri kronce porabil za nekaj drugega. Nastal je ogenj v strehi in ravnatelj mu je zagrozil, da ga vrže na cesto, če mu ne prinese svojega revnega prispevka. Ta trdosrčnost gotovo ni na mestu. Hiralnica tudi ni tako slabo situirana, da bi izvrševala nad takim revežem predpise na tako strog način, kar bi znalo biti za onemoglega starca usodno.

Obesil se je v Guštanju na nekem vrtu v soboto po noči 56letni delavec I. Taurer, ki je bil že dlje časa slaboumen.

Argentinsko meso v Celovcu. V sredo je dospela v Celovec pošiljatev argentinskega mesa in sicer 5000 kg. Meso so začeli prodajati danes in sicer po 1 krono, 1 krono 30 vin. in 1 krono 60 vin.

Nesreča v gozdu. V gozdovih pri Dellach na Gor. Koroškem je sekal les tesar Ivan Furtner. Pri podiranju dreves ga je zadela smreka, ga podrla na tla in težko poškodovala. Polomljenih ima več reber. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico v Spital.

Primorsko.

Iz Ajdovščine: Župni zlet goriške sokolske župe vrši se letos, kot že objavljeno, dne 23. julija 1911 v Ajdovščini. In ajdovski Sokol, svet si velikega dela, ki ga doleti s tem zletom, pričel je že za časa s predpripravami, da častno reši prevzeto nalogo. Za veselilni prostor zagotovil si je v neposredni bližini Ajdovščine ležeči krasen travnik, ki ima prostora za desetisoč oseb. Za udobnost prišlih Sokolov in drugega občinstva vozili bodo gorenjega dne po goriški progi posebni vlaki. Sploh je Sokol že pričel tudi s podrobnim delom in preskrbelo se bode v polni meri, da ta dan Ajdovščina, metropola Vipavske doline ter napredne ideje, dostojno sprejme Sokolstvo in drugo narodno občinstvo v svoje okrilje. Brate »Sokole«, ki goje tudi planinski šport ter ostale zletnike, opozarjamo že sedaj, da lahko polete na zletni dan tudi do glavnega izvirka potoka Hublja, imenovanega »Luknja«. — Do te divje romantične »Luknje« speljala je pred kratkim ajdovsko-vipavska podružnica slovenskega planinskega društva krasno, udobno stezo, pričnši pod izvirov Hublja, vijoče se potem v krasnih gorskih serpentinah nad izvirkom Hublja do razgledišča, in potem naprej do že imenovanega glavnega izvirka Hublja-Luknje. Iz te »Luknje« prihaja ob močnem deževju velikalna množina vode, ki pada v močnem slapu globoko v skalovje, tvoreča od tod potok Hubelj. Ob suhem vremenu je tudi dostop v »Luknjo« vsakemu mogoč in se dojde v približno kratkem času do krasnih gorskih jezerov, votlin itd. Škodna pač, da do danes še ni strokovnjaka preiskana. In do razgledišča, oziroma do glavnega vhoda v »Luknjo«, ki nudiha prostran, diven razgled po velikem delu Vipavske doline, se pride iz Ajdovščine v triletni ure. Torej — vse kar čuti sokolsko in napredno — dne 23. julija na župni zlet goriške sokolske župe v Ajdovščino.

Odlikovanje. Ravnatelj dvorne žrebarne v Lipici, Josip Hruša, je bil odlikovan s komturnim križcem kraljevo saškega Albrehtovega reda in je dobil za ta red tudi cesarjevo dovoljenje.

Državnozborna kandidatura v Gorici. Slovenski državnozborni kandidat za Gorico je odvetnik dr. Franko.

Izvozni trg. Na izvozni trg v Gorici so pripeljali predvčerajšnjem 900 kvintalov orešenj. Srednja cena jim je bila 50 K kvintal. Jagode so bile predvčerajšnjem po 120 K, fižol v stročju po 120 K, grah po 38 K, špargelji po 96 K, krompir po 28 K kvintal.

Prepoved prodajanja vodnih melon. Tržaško namestništvo je razglasilo, da bo tudi letos, kakor lansko leto, prepovedalo prodajo vodnih melon, ki prihajajo večidel iz spodnje Italije, čim bi se izkazalo, da grozi izbruhniti v Italiji zopet kolera.

Poskus samomora. 30letni klobučar Edvard Bradin, stanujoč v Trstu v ulici dei Bachi št. 14, je predvčerajšnjem v samomorilnem namenu izpil precej octove kisline. Prvo pomoč mu je nudila zdravniška postaja, ki je dala samomorilca odvesti v bolnišnico.

Življenja naveličan dijak. Včeraj ob 4. zjutraj se je z revolverjem ustrelil v prsi 17letni dijak Adolf Valmarin, stanujoč v Trstu v ulici Campanile št. 23. Prepeljali so ga težko ranjenega v bolnišnico. O vzroku poskušnega samomora še ni znana nič gotovega. Valmarin namreč ne sme govoriti, ker so mu ranjena pljuča.

Zaradi prepira z ljubčekom. Z nožem se je sunila zaradi prepira s svojim ljubčekom v terek po noči 17letna Cesara Mingotti, stanujoča

v Trstu v ulici Istra št. 47. Sunila se je z nožem v leve prsi in se še precej težko ranila. Mati njenega ljubčka jo je dala z vozom takoj prepeljati v bolnišnico.

Žalovanje ljubice somomorileca. Predvčerajšnjem se je s fenilno kislino zastrupila 16letna Klara Benediti, stanujoča v Trstu v ulici Olmo št. 3 na pokopališču pri Sv. Ani na grobu Manzonijskega, t. j. onega mladenci, ki se je pred nekaj časom zastrupil s karbolno kislino pod Bombeljem. Mlado deklico so prepeljali v bolnišnico in ni mnogo upanja, da bi ji ohranili življenje.

Gibanje v Stabilimentu tecnico. Ravnateljstvo Stabilimenta tecnico v Trstu je dobilo od upravnega sveta izrečno dovoljenje, da se sme z delavci brez posredovanja drugih oseb naravnost pogajati in ugoditi željam delavcev v kolikor je to mogoče.

Poškodbam podlegla. V tork je umrla v bolnišnici v Trstu 19letna Alica Deselič iz Pulja, ki je bila pred par dnevi, kakor smo že poročali, skočila v bolnišnico z okna na vrt in si zlomila trebušne kosti.

Volilno gibanje v Dalmaciji. Med pristaši hrvaškega liberalnega kandidata kneza Borellija in bratoma Marunović je prišlo povodom nekega volilnega sestanka do prepiranja in tepeža. Pri tej rabuki je bil kmet Boric, pristaš narodnega kandidata Prodana, zaboden. Morilca so aretirali.

Stavka mornarjev na Reki. Odpušeni delavci parobrodne družbe »Ungaro Croata« so prišli v tork popoldne mirno na pristaniški urad, da sprejmejo svojo plačo in svoje knjižice. Proti mostu parnikov »Salona« in »Lovrana«, ki je neposredno pred odpotovanjem zapustilo ladjo, bo pristaniški urad uporabil določbe pomorskega prava. Kakih 20 mornarjev se je oglasilo, da začno zopet delati pod prejšnjimi pogoji. Za poštno službo je dospelo iz Pulja 8 torpednih čolnov in križarki »Spanne« in »Asperne«.

Učiteljska skupščina v Trstu

Letos o Binkoštih se sestane slovenski učiteljski parlament ob obalah sinje Adrije na vročih tržaških tleh, da se posvetuje o križih in težavah, ki tro slovensko učiteljstvo, in o sredstvih, ki bi naj pripomogli, da se slovenskemu učitelju zagotovi položaj, ki mu gre v javnem življenju po njegovi izobrazbi in po velevažnem njegovem poklicu.

Skupščina v Trstu pa ima še drug, v današnjih razmerah še daleko važnejši pomen in namen. Izpolniti ima učiteljsko organizacijo in strniti učiteljske vrste v krepko in močno falango.

In to je dandanes bolj potrebna, kakor kdaj prej, zakaj nikdar še ni bil položaj učiteljstva, zlasti ako uvažujemo Kranjsko, tako obupen, kakor je danes.

Kranjsko učiteljstvo je najbolj zapostavljeno v vsi Avstriji. Plače so tako sramotno nizke, da je vsak navaden hlapec s svojo plačo pravi kavalir nasproti kranjskemu učitelju. 60 do 100 kron je povprečna plača kranjskega učitelja, vzgojitelja mladine, ki je bodočnost našega naroda.

In s to borno, sramotno plačo naj živi, naj se stanu primerno oblači in vzdržuje svojo rodino!

To je umetnost, ki jo razume edino učitelj in nihče drugi.

Toda ne samo, da se ne da učitelju poštenega odplačila za njegovo eminentno kulturno delo, ki je predpogoj bodočnosti in razvoja vsakega naroda, ne samo, da se na neodgovoren način izrablja njegovo delovno moč, sedaj hočejo gotovi »učiteljski prijatelji« za one bore novčice, ki mu jih z gnevom in jezo mečejo vsak mesec pod noge, celo zaslužniti njegovo dušo ter mu ugrabiti še zadnji zaklad, ki ga ima revež še na tem svetu, duševno svobodo!

Neusmiljeno vihti sedaj svoj bič klerikalizem, ta vekoviti sovrag, vsake kulture in vsakega napredne-zlasti pa nad kranjskim učiteljstvom. Toda tudi bič ne omaja — značajev.

Kranjski učitelj je revež, uboga para, neizrečno je njegovo trpljenje, a velikani je v svoji značajnosti, mučenik v svojem trpljenju.

Suhe veje so sicer odpadle od debela, slabšči so uklonili svoje tilnike terorizmu, a armada je ostala nedotaknjena, samo njene vrste so se strnile in se združile v še tesnejšo organizacijo.

In edino v krepki organizaciji, izvedeni do zadnjih konsekvenc, je rešitev, je spas.

A narodno naše učiteljstvo se sestane v Trstu prav v ta namen, da izpolni svojo organizacijo in se s tem pripravi za nadaljni boj, ki se mu napoveduje s strani njegovih sovragov.

Borba bo brez dvoma še ljuta in zahtevala bo še svojih žrtev, toda organiziranega, složnega učiteljstva

naj to ne straši, zakaj sovražna sila pač lahko trenutno upogne značaje, a streti jih ne more nikdar!

Zato, pozdravljeni pionirji kulture in prosvete, ki se zberete na vročih tleh tržaških! Trst, slovenski Trst, vam bodi zgled junaške, neustrašne, žilave in jekleno-vztrajne borbe!

Tajništvo narodno-napredne stranke uraduje

do državnozborskih volitev cel dan

v Wolfovi ulici 10/1

in daje vsa pojasnila za volitve. Obenem naznanjamo onim p. n. somišljenikom, ki so nam izročili v svrhu reklamacij kako prilogo, da jo dobe istotam nazaj.

Dnevne vesti.

Državnozborska volitev v Ljubljani. Danes je začela vlada dopisovati izkaznice in glasovnice za državnozborske volitve dne 13. junija. Volitev bo trajala od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Za slučaj ožje volitve je treba izkaznice shraniti. Če bi prišlo do ožje volitve, bi se ta vršila dne 20. junija.

Iz Šustersičevega okraja. Piše se nam iz D. M. v Polju: Naša občina velja za najbolj klerikalno in za najzanesljivejšo trdnjavo dr. Šustersiča. Po pravici rečemo: razmere v naši občini niso vesele in naše ljudstvo je še zelo zaostalo. Tudi je žganje pitje tako silno razširjeno, kakor malokje. Vendar pa se obrača tudi pri nas na bolje. Kar je pametnejših gospodarjev in delavcev, tisti ne bodo volili dr. Šustersiča ampak naprednega, za ljudski blagor vnetega kandidata Jos. Tribuča z Gline. Zakaj tudi pri nas prodira spoznanje, da dr. Šustersič ni nič storil za občno korist in za svoje volilce ampak da samo hujska in zabavlja. Največja in najnujnejša potreba je v naši občini, da bi se podaljšala ljubljanska električna železnica do naše občine. S tem bi nam bil promet z Ljubljano silno olajšan in tudi izletniki bi se rajši obračali na našo stran in nam dajali kaj zasluzka, kakor ga dajejo Posavcem. Električno železnico bomo pa dobili samo, če se bomo dobro razumeli z Ljubljano in če bomo imeli poslance, ki bo tudi v Ljubljani imel kaj vpliva in kaj besede. Da dr. Šustersiča v Ljubljani kar videti ne morejo, to ve vsak. Z njim nam ne bo nič pomagano, če ga izvolimo, pač pa nam bo pomagano, če bomo glasovali za Jos. Tribuča z Gline. Zdej je pravi čas, da se zavzamemo za podaljšanje električne železnice do naše občine. Vse občine v ljubljanski okolici bi rade dobile električno železnico. A podaljšanje do naše občine se da najlažje izpeljati in najceneje in lahko se bo doseglo, če bomo glasovali za moža, ki ima v Ljubljani kaj vpliva, pa ne dr. Šustersiča, ki nima v Ljubljani prav nič vpliva. Če bomo glasovali za dr. Šustersiča, ne bomo nikoli dobili električne železnice. Saj je dr. Šustersič proglasil politični bojkot liberalcev in je čisto naravno, da mu bodo ljubljanci to vračali s tem, da bodo politično bojkotirali tiste občine, ki bodo glasovale za dr. Šustersiča. Torej: pamet volilec!

Državnozborski volilci iz ljubljanske okolice. Vprašamo vas, Kolikokrat se pa je vaš »dični« in za »vaš blagor vneti« državni poslanec v vaši sredi posvetoval o vaših potrebah, kaj vam je pa pridobil. V obeh slučajih boste prišli v zadrego, kajti — vaš poslanec dr. Šustersič ni prišel nikdar v vašo sredo — vaš poslanec dr. Šustersič vam ni nič pridobil. Nasprotno je pa prav uspešno deloval za nemške meščane v Ljubljani. S pristaši nemškega »Volksrata« je v gotovem času v enem tednu imel večkrat posvetovanje, kakor ste ga pa sploh imeli priliko vi vsi skupaj v svojem življenju videti. Vemo, da ga boste kljub temu izvolili, toda kar vas je treznejših in razsodnejših, otresite se zaslepljenja in oddajte svoje glasove narodno-naprednemu kandidatu J. Tribuču, ki med vami živi kot zaveden slovenski podjetnik in posestnik in je tudi pripravljen posvetiti vašemu blagru vse svoje moči.

Nič več »Eseles«. Kdo bi mislil, da bo to nedolžno poimenovanje po začetnih črkah spravilo tako močno Slovensko Ljudsko Stranko v — grob. Nič več ni hrabre S. L. S., ena sama beseda ji je upihnila luč življenja. Mesto nje so sedaj ustanovili klerikalci »Vseslovensko ljudsko stranko«, menda zato, ker so že svoje Slovence zamešetarili in izdali, sedaj pa hočejo prirediti barantari še z ostalimi. Klerikalni arhiv je pa zopet za en strankin naslov bogatejši. Sicer smo že vjeni prekrščevanja pri klerikalni stranki, toda še na misel nam ni prišlo, da bode »Eseles« pojedel tako mogočno S. L. S. Odsedaj dalje

bodo uganjali klerikalci demoralizacijo na Kranjskem pod firmo V. L. S. + Škofjeloški okraj. V celem okraju je nastalo jako živahno volilno gibanje. Ljudje so do grla siti poslance Čoča, ki ni samo nedelaven, ampak tudi popolnoma nezmožen. Vse povsod v škofjeloškem okraju gre le en glas: mi bomo volili Franca Demšarja iz Zalega loga.

Politično društvo »Jednakopravnost« v Idriji priredi v petek 2. junija ob 9. uri zvečer shod svojih somišljenikov v prostorih delavskega bralnega društva. Na sporedu so minole občinske volitve in slučajnosti. Ker je spored važen, je pričakovati od strani narodno - naprednih somišljenikov polnoštevilne udeležbe. Odbor.

Iz Dolenjskega. Politiški bojkot, ki so ga proglasili klerikalci je najbolj udaril po zobeh izvrševalce same. Komaj je en deželni odbornik poskusil s tem, že je nastal v trebanjskem okraju vihar. Najvnetejši pristaši S. L. S. kolnejo deželni odbor, da se kar kadi in pravijo, da tako ne gre več naprej. Dr. Česarku so dali najboljše spričevalo trebanjski klerikalci, ki so se tako potegnili zanj. V istem času pa so kostanjevski klerikalci napadali dr. Česarko po »Slovenec« in mu celo očitali, da je slab zdravnik. Te napade je deželni odbor najbrž upošteval in dr. Česarka zapostavil. Zato se naj zdaj trebanjski klerikalci zahvalijo svojim kostanjevskim somišljenikom, ki so se postavili na stališče, da zdravnik ne sme agitirati pri volitvah, če je naprednjak, pač pa smejo uganjati politiko klerikalni srednješolci in kaplani. Ker je dr. Česark značajan mož, bode deželnemu odboru vrnil politični bojkot s tem, da se ne bo več potegoval za mesto v Trebnjem, pač pa ostal v Kostanjevici, kjer ga spoštujejo in ljubijo vsi pošteni in dostojni ljudje.

Razkrinkan odpadnik. V soboto 27. maja se je vršil v Ptuju zanimiv politični proces, ki je do kosti razkrinkal znanega slovenskega odpadnika notarja v St. Lenartu v Slovenskih Goricah Frana Štupice. Odvetnik dr. Plachki v Ptuju je tožil bivšega državnega poslanca Malika, ker mu je le-ta na volilnem shodu v Ptuju 22. aprila očital, da »na izdajalski način dan za dnevom povzroča škodo na jezikovni mejici«. Toženeč Malik se je v svojo obrambo skliceval na slučaj notarja Štupice v St. Lenartu, kateremu je baje ptujska nemška hranilnica dala posojilo v znesku 40.000 K, da je mogel plačati pravne stroške v procesu, ki ga je imel z »vzdrževalcem« šentlenartskega nemštva dr. Zirngastom. Okrog slučaja notarja Štupice se je dejansko tudi sukal ves proces med Malikom in dr. Plachkim. Tožitelj dr. Plachki je dal o slučaju Štupica to-le značilno pojasnilo: Koncem meseca marca 1. 1910. me je Malik obvestil, da se hoče slovenski notar Štupica v St. Lenartu preseliti v Ribnico. Obrnil sem se takoj na Kranjsko, da dobim od tamkaj nemško nadomestilo. Toda moj trud je ostal brezuspešen. Kranjski »volksrat« je izjavil, da ne more pogrešati nemških notarskih mest na Kranjskem. To sem povedal Maliku ter pripomnil, da so bile njegove informacije napačne. Notarsko mesto v Ribnici, na katero je Štupica po Malikovi informaciji reflektiral, še sedaj ni prosto. Sicer pa je tudi Štupica izjavil, da ne namerava oditi iz St. Lenarta, ker ima tu dohodkov 20.000 do 25.000 K na leto. Skoro na to je Štupica sam prišel k meni ter me vprašal, ako bi mogel dobiti 40.000 K posojila pri ptujski hranilnici, češ, da je imel do sedaj to vsoto izposojeno od »Posojilnice« v Ribnici, ki pa mu je iz osebnih vzrokov obrestno mero zvišala od 5 na 5 1/2%. Zato je tudi to posojilo odpovedal. V varstvo tega posojila je notar Štupica »šparkasi« v Ptuju ponudil svojo hišo v St. Lenartu (vredno 40.000 kron), zavarovalno polico (za 80.000 kron), in v skrajnem slučaju še svoje ostalo posestvo (v vrednosti 60.000 kron). Obenem je notar popolnoma iz svoje iniciative izjavil, da se bo odslej v političnem oziru docela pasivno držal in da bo vse svoje denarne kupitve opravljal izključno s ptujsko »šparkaso«. To obljubo je Štupica tudi izpolnjeval, saj je doslej svojim klientom izposloval pri ptujski »šparkasi« na posojilih okroglo četrtilijuna kron. Ker sem bil prepričan, da bi notar Štupica to posojilo dobil pri vsakem drugem zavodu, saj je bila samo njegova hiša sodno cenjena na 52.000 K, in ker mi je Štupica razen tega dal prostovoljno politične koncesije, sem ga peljal k županu Orniku, ki je na to ukrenil vse potrebno. Te navedbe odvetnika dr. Plachkega je v celem obsegu potrdil župan Ornik in notar Štupica sam. S tem je Štupica tudi javno priznal svojo narodno izdajalstvo in se za vselej izključil iz slovenskih narodnih vrst. In to je storil zaradi tistega 1 1/2%, za katerega mu je »Posojilnica« v Ribnici izvisala obrestno mero,

in vkljub temu, da mora vsak dolžnik pri vsakem zavodu plačevati ne 5 1/2 na obrestih kakor on, marveč 6%. Torej za 1/2% je Ribničan Štupica, ki niti pošteno nemškega ne zna, prodal in izdal svojo narodnost, dasi ima 1/4 milijona lastnega premoženja, kakor je sam priznal pri obravnavi! Sicer pa se od človeka, kakršen je Štupica, ne da nič drugega pričakovati. Kameleon pač ostane vselej kameleon. V Trzinu se je delal navdušenega Slovence, ki je hotel zidati »Narodni dom«, v St. Lenartu je igral sprva naprednjaka, potem se je prelevil v zagrizenega klerikalca, sedaj pa je prišel z vihrajočimi zastavami v nemškutarski tabor. Takšnemu poštenjaku in značajniku — heil!

Magistratni komisar Fr. Govekar nas je naprosil, da objavimo: Vedno resnicoljubni »Slovenec« mi snoči očita, da »potujem s svojo soprogo okoli po tujih mestih« ter vprašuje: »Na čigave stroške in kdo je dal dopust temu ravnatelju?« — Resnica pa je, da sem nepretrgoma v Ljubljani, da sem vsak dan od 9. do 12. popoldne in od pol 5. do pol 7. popoldne v svojem uradu ter se skoraj že leto dni nisem nikamor premaknil iz Ljubljane. Zahvaliti pa se moram »Slovenec«, da mi je plačo izdatno povešal. — Fr. Govekar, t. č. ravnatelj slov. dežel. gledališča in mag. komisar.

Natakarico okradel. 29. maja se je vtihotapil med 2. in 3. zjutraj v gostilno Julija Novljana v Medvoda neznan tat in ukradel natakarico Marjeti Jevnikar iz zaprte omare 300 K. Tatni so morale biti razmere v hiši dobro znane. Pristavil je namreč lesto na neko odprto okno v I. nadstropju in se po stopnicah splazil v gostilno. Iz hiše je pobegnil skozi hišna vrata, v katerih je tical ključ. Dleto, s katerim je vlomil v omaro, je pustil na dvorišču.

Prijet tat. V noči na 26. maja, nekako ob 2. zjutraj, se je splazil tat skozi siloma odprto okno v mlin posestnice vdove Marije Skubic v Gornji Duplici in izmaknil 2 kg svinjine in 4 kg koruzne moke ter nekaj litrov pšenice. Potem si je hotel napolniti še vrečo z moko, pa ga je mlinarica zasačila. Tat si je potegnil, ko je mlinarica vstopila, klobuk čez oči in je zbežal skozi okno. Kot sumljivega so zaprli 17letnega kajzarjevega sina iz Police.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji da napravi pri Jožefovem jasku kopalno napravo z umivalnicami in preoblačilnicami za delavce v rudniku. Tozadevna stavbna komisija je bila minolo sredo in je projektirane zgradbe odobrila. Te naprave so bile iz higienskih ozirov nujno potrebne in bo delavstvu z njimi zelo ustrezno. C. kr. rudniško ravnateljstvo tudi prenavlja pročelje eraričnega hotela pri »Črnem orlu«, ki je na glavnem trgu. S tem bo mnogo pridobilo mesto na lepoti, kajti sedanje zunanje lice tega eraričnega hotela gotovo ni bilo rudniški upravi na čast. Izrekamo pa tako vljudno, kakor odločno željo, da da rudniško ravnateljstvo napravi napis na hotelu v slovenskem jeziku, da se ne bo žalilo slovenskega značaja idrijskega mesta z nepotrebnim nemščino, kar se tako rado dogaja pri eraričnih napravah v Idriji. Naprava nove velike dvorane pri tem hotelu je vsled klerikalnega nasprotovanja preprečena, namerava se sedanjemu pivarno nekoliko popraviti. Če rudniška uprava nikakor noče zgraditi dostojne dvorane, naj vsaj pivarno res temeljito popravi. Pod pod naj bi stavilo betonsko podlago in napravilo pod iz trdega lesa, tudi bi bilo treba zidovje osušiti in oskrbeti dobro prezačevanje in kurjenje te podzemeljske dvorane. Obžalujemo pa, da c. kr. rud. uprava nima denarja za napravo moderno opremljene velike dvorane za priredbe svojega delavstva. V tem pogledu naj bi si c. kr. rud. ravnateljstvo vzelo za vzgled privatna podjetja, ki v tem pogledu mnogo store za svoje delavstvo. Potrebna bi bila tudi naprava odra, na katerem bi se dalo prizarjati večje predstave. Naj bi c. kr. rudniško ravnateljstvo upoštevalo tozadevne upravičene želje idrijskega delavstva!

Rekel je, da so ga napadli. 25. m. m. je prišel k zdravniku dr. Červenjuju v Cerknici pri zgradbi vodovoda v Begunjah zaposleni 18letni delavec Stojan Gradžanič iz Otočca na Hrvaškem ter izpovedal, da sta ga na cesti med Begunjami in Cerknico napadla dva pijana fanta, ga razpraskala po obrazu in mu z noži odrezala konce prstov na levi roki. Zdravnik je spoznal, da so bili prsti razmesarjeni le od eksplozije in tudi orožništvo kljub poizvedbam ni moglo dobiti napadalcev. Nato so ranjenega fanta zaprli, ker so sumili, da se je sam poškodoval in hotel poškodbe prealiti na druge. Pri okrajnem sodišču v Cerknici je nato tudi priznal, da je našel dinamitno patrono in jo na potu iz Begunj v Cerknico zaigal.

Lov krajevnih občin Hotederšica in Godovci se odda na javni dražbi za dobo 5 let v najem. Dražba bo 27. junija popoldne pri okrajnem glavarstvu v Logatcu.

Prvi letalni stroj v Ljubljani. V Ljubljano je došel včeraj letalni stroj aviatika Jettissa. Stroj je Bleriotovega sistema, monoplan, s kakršnim je preletel Bleriot Rokavski kanal. Letalni poskusi se vrše na polju med Ljubljano in Fužinami in sicer v nedeljo in ponedeljek obakrat od 5. dalje. Seveda le pri lepem, mirnem vremenu. Vstopnice prodaja Sešarkova tobakarna v Selenburgovi ulici. Avijakti Lettisi je napravil že več izbornih uspešnih poletov v Pulju, Poreču in Gorici. Prvemu letalcu v Ljubljani želimo dober uspeh. Popis stroja in nameravanega poleta priobčimo pozneje.

Cirkus Schmidt, včerajšnja predstava je bila jako dobro obiskana. Zastopana so bila kar tri plemena v cirkusu. Seveda Evropejci — izborni glumači, kitajci, mongolci in črni Sudanci, ki so posetili v svojih narodnih nošah moderen evropski cirkus. Artisti so bili kot običajno vsi izborni. Danes zvečer ima benefično predstavo ekvilibrist in dober telovadec Bergeres, ki je občinstvu znan in priljubljen radi izbornih točk njegove družbe in zadnje novitete »Komični nastop z mizo.« Ta benefična predstava, ki je ena zadnjih bo gotovo dobro obiskana in nudila občinstvu mnogo zabavnega in poučnega. Spored bo izbran iz najboljših dosedanjih točk bogatega repertoarja.

Brivnice bodo na binkoštno nedeljo popoldne odprte. Na binkoštni ponedeljek pa ves dan zaprte. Občinstvo opozarjamo, da uredi svoje potrebe pri brivcu po tem naznanilu.

Izpod policijskega nadzorstva je pobegnil nevaren tat in vlomilec Anton Butek, rojen 1856. l. v Ljubljani in na Dobrovo pristojen. Butek je bil že 13krat predkaznovan in je še-le pred kratkem presedel dveletno ječo.

Vandalci. V tivolskem gozdu so dosedaj še neznanji škodljivci izpulili dva svarilna napisa ter močno poškodovali en mostiček. Take »šale« naj bi se že vendar opustile.

Konj splašel se je včeraj nekemu dragoncu na vojaškem vežbališču in dirjal domov po vseh istih ulicah, po katerih hodijo dragonci iz vojašnice na vežbališče. Nesreča se baje ni pripetila nobena.

Kolesar povozil. Včeraj je na Starem trgu naglo in neprevidno vozil nek kolesar in podrl na tla 70letno Elizabeto Zadel, katere se je pri padcu poškodovala na levem kolenu.

Izgubljeno in najdeno. Anton Hojnik je izgubil usnjato denarnico, v kateri je imel 2 zlata prstana, vredna 30 K in dva bankovca po 10 K. — Hišna Cecilija Dolenc je izgubila zlato ovratno verigo. — Gdč. Ana Munda je izgubila 6 metrov svilnatih trakov. — Dijak Rudolf Sičar je našel denarnico z manjšo vsoto denarja. — Gospa Ivana Herzog je našla pumpaduro v kateri je robec in koralice.

Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije«, ki se radi neugodnega vremena ni mogel vršiti v tork 30. maja t. l. se vrši ob ugodnem vremenu jutri v petek ob 6. do 7. zvečer v »Zvezdic«. Spored: 1. Wagner: »Prihod Bošnjakov«, koračnica; 2. Auber: Overture k operi »Fra Diavolo«; 3. Strauss: »Južne cvetke« valček; 4. Meyerbeer: Fantazija iz opere »Hugenoti«; 5. Smetana: Sekstet iz opere »Prodana nevesta«; 6. Fall: Potpuri iz operete »Ločena žena«.

Trgovska vest. Tvrdo Jesih & Windischer na Starem trgu št. 1 je prevzel gospod J. Čiuha, katero bode vodil skupno z dosedanjim imetnikom g. Jesihom.

Volilni shod v Krškem

se vrši
v soboto, dne 3. t. m. ob 8. uri zvečer
v sokolski dvorani.

Poroča kandidat za državni zbor gosp. Adolf Ribnikar iz Ljubljane.

K obilni udeležbi vabi
volilni odbor.

Narodna obramba.

I. ljubljanska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je imela včeraj svoj občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. prof. Rajko Perušek ter podal kratek pregled društvenega delovanja. Zapisnik lanskega občnega zbora se odobri. Društvo je imelo v lanskem letu 523 K 83 v prejemkov in je odposlalo glavnemu vodstvu 491 K. Koncem leta 1909 je imelo društvo 65 pokroviteljev, 39 ustanovnikov in 138 letnikov, sedaj pa ima društvo 127 pokroviteljev, katero

število pa je po zaključku spisov poskočilo na 158, ustanovnikov šteje podružnica sedaj 37, ker sta 2 umrli, letnikov pa 150. Pri sledečih volitvah je bil izvoljen sledeči odbor, ki se je takoj po obnem zboru konstituiral tako: predsednik g. prof. Perušek, namestnik g. prof. Bartel; tajnik g. prof. Novak, namestnik g. prof. Wester; blagajnik g. nadoficijal Podgornik, namestnik g. prof. Tavčar; odborniki gg. Karlin, Bulovec, Rak, Josin in Zmavc; pregledovalca računov gg. Svetina in Jeršnovic.

Zenska in moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Šiški priredi v nedeljo, dne 11. junija 1911 veselico na senčnatem vrtu g. Dragotina Moharja v Šiški. Spored: 1. Ob 3. pričetek veselice z godbo in petjem. 2. Govor. 3. Prosta zabava in ples. Iz prijaznosti sodeluje gđc. Komanova, pevski moški zbor in tamburaški zbor šišenske Citalnice. Vstopnina k veselici 20 v, na Eliflov stolp 20 v, k plesu na plesni oder 10 v.

Društvena naznanila.

Veliko vrtno veselico priredi na binkošno nedeljo, 4. t. m. slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v ljubljanskem Narodnem domu. Ob tej priliki nastopi tudi društveni moški zbor, ki si je lani v Belgradu pridobil velik uspeh in najvišje priznanje, pod vodstvom g. Z. Prelovca, epigona našega mojstra M. Hubada. »Ljubljanski Zvon«, kot najagilnejše in odlično napredno društvo, ki sodeluje pri vseh narodnih prireditvah zasluzi, da občinstvo ne glede na prijetno zabavo, ki se obeta, poseti polnoštevilno to veselico. Posebno gg. botre opozarjamo na »Zvonovo« veselico, pri kateri so birmanci oproščeni vstopnine 60 v.

Sokoli posavskega okrožja Celjske Sokolske župe, Brežice, Krško, Rajhenburg in Sevnica priredi izlet v Kozje na binkošno nedeljo. Odhod ob 10. dopoldne iz Rajhenburga.

Radovljiska podružnica slovenskega planinskega društva. Vilfanova koča na Begunjski se bode otvorila 11. junija 1911. Koča bode z jedili in piščo preskrbljena. Ker nudi Begunjska krasno planinsko floro se vse cenjene prijateljce, kakor tudi prijatelje planin vabijo, da Begunjsico v velikem številu posetijo. Morebitne pritožbe glede postrežbe v koči naj se pošljejo podružnici slovenskega planinskega društva v Radovljici. Pred otvoritvijo in po otvoritvi se bode ključ za planinsko kočico dobival pri načelniku podružnice gospodu L. Fürsagerju v Radovljici.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča Mesto v Ameriko v tržaško staro mesto.

Tisti ponesrečeni Amerikanec, o katerem smo že včeraj prav v kratkem poročali, nam nudi drastičen vzgled, kako daleč zapelje mladega človeka - brezdelega pomanjkljiva vzgoja, ter surov postopanje in preganjanje mladih, že nekoliko zavoženih sinov, od strani staršev. Čakal sem na delo, tako toži mladi deček in bil seveda doma. Res, da je bil fant takrat že pokvarjen, ali tako občutljive narave so vedno take, da se z lepim da doseže pri njem vse, vodi se ga lahko ob roki in s časoma se fant le navadi rednemu življenju. Surovi nastopi pa, posebno očitane kruha in razne psovke, tirajo mladega, nepremišljenega človeka, ki je poleg tega vedno tudi trmast, vodijo človeka v propast. Krivda je na obeh straneh in sicer neenaka.

Ta Valentin Dovč tudi ni imel doma obstanka, posebno še, ker ima oca. Na vsak način je hotel dobiti sredstva, da odide. Zvedel je za bogato branjevko Terezijo Kutnar in zahotelo se mu je po njenem denarju. Vlomil je v njeno stanovanje, priliko je imel lepo, kajti ženica je od jutra do popoldneva na trgu, in kmalo je našel v postelji tri hranilne knjižice. Prvikrat bil je še precej skromen in delal dosti previdno. Vzel je eno knjižico Mestne hranilnice, na kateri je bilo naloženo 3542 kron, in nemudoma dvignil 1800 kron. Podpisal je na pobotnico Franc Strnad, ker se je knjižica glasila na ime Terezija Strnad, kakor se je Kutnar preje pisala. Nato je nesel knjižico nazaj in tatvine ni nihče opazil. Z denarjem si je namenil iti v Ameriko. Toda človek obrača, a usoda obrne. Kupil si je obleko, in seveda tudi kot običajno taki mladi tatovi, uro z verzičico in prstane. Hotel se je tudi posloviti od svojih tovarišev predno odide v novi svet. Pili so in peli in kmalo so grenko slovo bogato zalili z dobro kapljico, kar ga je omamilo. Sklenil je, odšedši iz Ljubljane, navziti se evropskega veseljačenja še na zadnji postojanki v Trstu. Vzel je s sabo tovariša Dolinarja, kateremu se je nalagal, da gre k marinarjem. Ta naj bi mu nesel nazaj v Ljub-

ljano civilno obleko, kar je seveda najceneje. Toda v Trstu mu je izpodletelo. Denar je ginil in mineval. Šampanjec in prostitutke v okuženem starem mestu, to je drago. Kot pijavke vseševale so se vanj vse razkošne skušnjave in pozabil je na Ameriko in na dom in živel in užival. Napravil je tudi marsikakšno rabuko po tamošnjih gostilnah. Iz Trsta je napravil tudi dva izleta in sicer enega s svojo najljubšo iz harema v Reko, drugega sam, in sicer v šesttedenski zapor v Gorico, s katerim ga je nagradilo tržaško sodišče radi nasilnega obnašanja in streljanja z revolverjem v neki gostilni. Kratkotrajno, bil je patentiran pustolovec. Suh se je vrnil v Ljubljano. Malo se je pokesal, kadar se je spomnil lačen in žejen na bogato obloženo, šampanjca in deklic polne tržaške mize. Toda ta kes se je kmalu spremenil v strast in žel je zopet krast. Vir je imel dober, kaj pa potrebuje stara baba toliko denarja, si je mislil, ko ga itak ne zna porabiti. Vlomil je zopet pri njej in vzel kar tri knjižice, vredne s skupnimi vlogami približno 10.000 kron. Ker je bilo že pozno zvečer, denarja ni mogel več dvigniti, namenil pa se je, kot trdi, vzeti le kakih 1000 kron in se res odpeljati v Ameriko. Samo tega ni povedal, če namerava iti zopet skozi Trst. Malo neumno pa se mu je zdelo, da bi šel žejen in morda še brez večerje spat, ko ima vendar v žepu knjižice, denar, kronce svetle, kot kak konjski kupec, ki gre s polno listnico v semenj.

Dobil je še nekaj tovarišev in hajd v kavarno »Avstrija«. Kavarnarju je pokazal eno knjižico. Bogato teto imam in ta mi jo je dala. To je držalo in kmalo je tekel šampanjec od mize. Zavrela je kri mladim ljudem in vzdignili so krok, ki je trajal do jutra. Zjutraj pa so ga menda hladne sapice le nekoliko osvežile, izbral je svoje misli in postal skrben. Šel je okoli pol 7. gledat, kaj dela njegova založnica branjevka Kutnarjeva. In zagledal jo je, pravi, ko je prišla vsa objokana iz svojega stanovanja.

Vedel sem takoj, pravi, kaj da je. Šel je za njo in res je šla na magistrat. Se bi bil čas rešiti se in stal je na razpotju. Vrnil bi bil lahko knjižice in dobro bi bilo. Prva tatvina še ni bila odkrita. Knjižico, ki sem jo pokazal v kavarni, sem obdržal, drugi dve pa strgal na drobne kose. Nato je poskušal na vse možne načine dobiti na knjižico vsaj nekaj denarja in jo odkuriti. Morda policija še ni obvestila hranilnice. Šel je v silnih skrbih k »Slonu« in poklical telefonično »Kranjsko šparkaso«. Halo! Tu obrtno podporno društvo, tu »Kranjska hranilnica«. Tu je neki fant, ki bi rad denar na vašo hranilno knjižico, ki se glasi na ime Strnad. Ali se mu lahko kaj izplača? — Uradnik mu je odgovoril ne, fant takoj primite. To začuvši, pravi Dovč, sem jo pobral. Poslal je knjigo tudi v mestno zastavljalnico. Tudi tu mu je izpodletelo. Končno se je oprijel zadnje rešilne bilke, kavarnarja pri »Avstriji«, kateremu je bil še dolžan. Teta mi ne pusti dvigniti denarja, pravi, sam ga pa še ne morem, ker sem mladoleten. Tako je zvito govoril in že je hotel kavarnar seči v žepkar vstopita dva detektiva. Pobral jo je pri drugih vratih iz kavarne in se podal na zadnji beg. Detektiva sta ga izsledila na ta način, ker se je izvedelo, da popiva v kavarni neki mornar, ki je radi boleznin na dopustu. Ima s sabo tudi hranilno knjižico, na kateri je precej naloženo. In sledil je bil res pravi. Zvečer so Dovča aretirali. Od začetka je tajil tatvino in rekel, da je knjižice našel, nato pa je vse pripoznal.

Med obravnavo se je obtoženec obnašal precej predrzno in se večkrat sladko smejal svojim ponesrečenim neumnostim. Državni pravdnik je utemeljeval krivdo. Obtoženec ni le priznal tatvine, marveč še celo jako drastično in ne brez humorja opisal, kako je ukradeni denar zabunkal v Starem mestu. Ex offo - zagovornik dr. Tomišek kaj spretno izpodbija, ker se že krivda ne da izpodbiti vsaj vrednost ukradenih stvari pod 2000 K. Še je upanje, da spravimo mladega človeka na pravo pot, če ga pa valjamo na leta po ječah, je izgubljen.

Porotniki so potrdili krivdo in tudi vprašanje, da znaša vrednost nad 2000 K. Sodni dvor ga je obsodil, kakor smo že včeraj poročali, na 5 let ječe. Na sodnikovo vprašanje, če je s kaznjivo zadovoljen, je obtoženec predrzno odgovoril, kako se bom poboljšal, sedaj se bom še-le lumparij priučil. Če se pritožim, dobim pa deset let.

Na resen opomin predsednika je kazen sprejel. Ženica branjevka Kutnarjeva je pa postala proti koncu huda. Kam si dejal denar, lump. Leta sem šparala, še ne poznam ga, denar nazaj. — Dovč se ji je ironično smejal. — Kaj ne, gospod, je rekla končno sodniku, ko pride denar, bodele pa pisali. Kot predujem je vzela

končno en prstan, vreden 12 K in en samokres, vreden 30 K, katerega pa so ji morali preje v papir zaviti, ker sicer se ga ni upala dotakniti.

Dva tekmeča, Janez Gale, 20 let stari žagar na Vrhnikih pri Starem trgu in Lovrenc Vrhovec sta se zgleladala v eno in isto dekle, ki je služila v Markovcu. — Vrhovec ji je v znak svoje naklonjenosti nekoč podaril brožo, katero je pa ona dala Galetu. To je bil povod ljubosumnosti med obdolžencem in Vrhovcem. Iskal je vedno prilike se nad njim maščevati, zato mu je dostikrat grozil in ga čakal, da bi ga napadel. V nedeljo, na sv. Jožefa dan zvečer, sta trčila oba nasprotnika v gostilni Marije Trohove v Markovcu skupaj. Sedela sta vsak pri svoji mizi v svoji družbi. Gale je pričel kmalu svojega nasprotnika dražiti in izzivati z omejenjo brožo. Preprijet je vedno bolj naraščal, končno je pa prišlo v veži do spopada. Vrhovec je bil udarjen po glavi, to ga je pa raztogotilo tako, da je pritekel v gostilniško sobo, skočil na mizo svoje pivske družbe in vrgel v zasledujočega ga Galeta listersko steklenico, nato ga pa udaril s praznim vrčkom po glavi s tako močjo, da se je na kosce razletel. Tedaj ga je Gale z odprtim nožem sunil v levo stegno ter mu prerezal veliko žilo, vsled česar je Vrhovec po nekaj trenutkih izkrmavel in umrl. Gale ni česar ne taji, zagovarja se le s silobranom in z razburjenostjo. (Obsodba sledi.)

Volilci kolizejskega okraja!

Pridite vsi na

volilni shod

ki se vrši

v petek 2. junija, v gostilni A. Goršeta pri »Novem svetu« ob 8. uri zvečer.

Volilec se predstavi državnozbornski kandidat narodno-napredne stranke dr. Vladimir Ravnihar.

Razne stvari.

*** Zrakoplovstvo.** Kakor poroča praška »Union« je šla bivša operna pevka na gledališču na Vinogradih med zrakoplovce. Pri nekem letalnem poskusu je padla iz višine 15 m in se težko poškodovala.

*** Ponarejena vina.** V Neapolju so zopet prišli na sled tovarni za ponarejanje vin. Dvajset oseb so zasačili ravno pri delu in jih aretirali. Povod, da so prišli na sled temu ponarejanju, je dalo obolenje več oseb.

*** Ne pride iz slavnostnega razpoloženja.** Neki trgovec je srečal svojega kolega: »Kako ti gre?« — »No, no,« — predvčerajšnjem sem omočil svojo hčerko, včeraj pa sem napovedal konurz. — Človek ne pride iz slavnostnega razpoloženja.

*** Kar je bog združil . . .** Otroci neke ultraklerikalne vasi, — kajti samo tam je mogoče kaj takega, — so osekali mački konec repa. To je izvedel tudi katehet in drugi dan, ko je prišel v šolo, se je hotel pokazati posebno vnetega varovatelja živali. Napravil je otrokom pravo litanijo in h koncu je pripomnil: »Kar je bog združil, naj človek ne razdruži.«

*** Srečno mesto.** Mesto Giessen na Nemškem ima poseben pogrebni red. Ta novi pogrebni red so sklenili v svoji seji mestni očetje 12. junija 1903. V tem pogrebni redu pa pravi § 68. doslovno: »Pokopavanje je dovoljeno šele, kadar je nastopila smrt. Izjeme sme dovoliti za pokopavanje župan.« V Giessenu tedaj smejo pokopavati v županovim dovoljenjem tudi žive. To bi bilo nekaj za naše klerikalce!

*** Caruso in njegova ljubica.** Prodajalka v neki trgovini v Milanu toži pevca Carusa za odškodnino 1/4 milijona lir zaradi dane obljube, da jo poroči. Caruso in deklica sta si pogosto in obširno dopisovala. Pevca pa je izpovedal, da je deklica že štirikrat poskušala izsiliti od njega denar in da ji je podaril približno 100.000 frankov. Deklica mu je grozila z velikim škandalom in zato zahtevala Caruso, da se stvar razjasni pred sodiščem.

*** Vse gnjati od iste svinje.** Neke dama je prišla nedavno v prodajalnico nekega jestvinarja. »Pred tedni sem kupila pri vas dve izvrstne gnjati, ali morem še dobiti takih?« — »O gotovo, milostljiva,« je odgovoril prodajalec in pokazal na celo vrsto gnjati, ki so bile obešene v prodajalnici. — Vse ista kvaliteta! — »Dobro, dobro!« se je vzradostila dama, »toda povejte mi, ali so tudi res vse gnjati od iste svinje?« — »Seveda so, mi imamo samo stalne firme,« je odgovoril prodajalec, ne da bi trenil z očesom. — »Potem mi pošljite to pot kar tri gnjati!« Seveda se je dama izpolnila želja.

*** Napredek avtomobilizma.** Majnikova izdaja »Dokumente des Fortschritts« prinaša pod tem naslovom zanimive številke o razvoju avtomobilizma. Na vrhuncu vseh stoji ameriške Zedinjene države, ki imajo glasom štetja v l. 1910 130.000 avtomobilov. Za njo pride Anglija, ki jih izkaže 84.841, Francija 46.114, daleč za njima Nemčija 24.639. Prirastek v zadnjih treh letih je znašal v Franciji 15.000 voz, v Angliji 44.000 in v Zedinjenih državah celo 90.000 voz. Vzrok temu silnemu napredku v Angliji in Ameriki je dejstvo, da se v uporabi v teh deželah avtomobil vedno bolj in bolj tudi za industrijske namene, med tem ko je pri nas v Evropi avtomobil še vedno v prvi vrsti le nekaj luksusa posameznih bogatašev.

*** Češki Japonci.** Iz kronike češkega zgodovinarja Hajeka izvemo prav lično dogodbico. Češki stanovi so odposlali nekoč v Rim udanostno adresso in jo podpisali s svojimi imeni. Ime samo pa jim ni zadostovalo in da dokažejo avtentičnost svojih podpisov je podpisal poedini: ja pán z Rozemberka, já pán z Kolowrat itd. Papež je bil nad to vdanostno adresso močno vesel in je odgovoril v buli. Naslov pa je delal pisarniškim uradnikom papeževе kurije mnogo preglavice, mislili so, da je oni já pán, ki je stal pred vsakim imenom, titulatura čeških plemičev in so napravili potem naslov: Ad Japonos regni Bohemiae (Japoncem češkega kraljestva).

*** V zraku iz Pariza čez Rim v Turin.** Na francoski strani sta prekosila druge letalce Beaumont in Kimmerling. Prvi je sedaj v Nizzi, drugi v Bignolessu. Vidart je v Avignonu. V teh krajih so se spustili zrakoplovci na zemljo in so čakali prihoda večerajšnjega jutra. Beaumont je včeraj nadaljeval svoj let in dospel ob 7. zjutraj v Genovo. Frey, ki se je zgodaj zjutraj dvignil iz Genove, se je včeraj ob 7. zjutraj spustil na neki travnik pri Pizi, aparat pa je zadel ob neki kol in propeler se je zlomil, pri čemer je Frey dobil lahko poškodbo na levem očesu. Včeraj se je letalec Garros ob 5. zjutraj dvignil in Pizo in nadaljeval svoj polet proti Rimu. Med krajem Cecina in Castagneto pa se je ponesrečil in padel na tla. Moštvo nekega tovrnega vlaka mu je prihitelo na pomoč. Letalni stroj je bil popolnoma polomljen, Garros pa je ostal nepoškodovan in se je vrnil v Pizo.

*** Tudi plagiat.** Mark Twain je pri vsaki priliki s svojimi zbadljivimi besedami spravil svojo okolico v veliko zadrego in si dostikrat nakopal celo sovraštvo. Tako se je nekoč norčeval tudi iz škofa Doane, župnika neke episkopalne cerkve v Hartfordu, katerega je slučajno slišal propovedovati. »Mr. Doane,« je rekel škofu po končani propovedi, »vaša propoved danes dopoldne mi je bila pravi užitek! Pozdravil sem jo, kakor starega prijatelja.« — Doane, ki gotovo ni bil posebno bistra glava, se je čutil zelo počastenega s temi besedami in se je zadovoljno smehljaj. — »Imam namreč doma knjigo,« je nadaljeval Twain, »v kateri je vse notri, kar ste govorili, celo besede se popolnoma ujema!« — Malodušno je Doane protestiral proti temu, ker si je bil najbrže svest, da je svojo propoved kje prepisal. Priznati pa ni hotel in zato je protestiral, da to ne more biti, podobno pač, ne pa enako. »Vendar je tako,« je nadaljeval Twain in se mu zlobno nasmehnil. »Dobro, pa mi pošljite knjigo!« — »Posljem jo,« je odgovoril humorist. — Drugi dan je poslal Mark Twain škofu — obsežen slovar!

*** Cvetke orientalskega humorja.** Prišel je domov mož in našel na svoji postelji rešeto. Mirno odloži kloboč in ogrinjalo, vzame z mize vrvi, naredi zanjko in se hoče na v steni zabito kljuko obesiti. »Kaj pa vendar počenjaš,« zarentači nad njim žena, »ali si obseden?« Ne, pravi on mirno, ker je na mojem mestu rešeto, hočem iti jaz na njegovo mesto. — Sedel je orientalec udobno na krasni preprogi, jedel ribo in pil zraven mleko, ko pride njegov prijatelj v obisk. »Ti veš kaj,« ga vpraša. »Ali se nič ne bojiš polniti si želedec z ribo in mlekom?« Ne, mu odgovori čisto mirno sladkosnedež, kako more mleko ribi škodovati, ko je mrtva. — Bil je norec, živel je udobno s svojim oslom v senci pod figovim drevesom. Zaspal je, in ukradel mu je neko osla. K njemu pride sosed in mu pravi: »Ti prijatelj, osla so ti ukradli!« On pa odvrne, veselo se smeje: »To je dobro, da nisem sedel na njem!« — Lepo je odslavil svoje požrešne prijatelje neke orientalske bogataše, ki se je naveličal jih vedno mastiti in debeliti na svojem dvoru. Vprašali so ga hinarci, kako je njegovo znamenje, če želi, da ga puste samega. Tvoj oče je imel navado so dejali, da je vedno rekel. Če vam je drago . . . in vsi smo se takoj odstranili. Bogataš odgovori nato sledeče. Dobro tudi jaz

vam hočem dati znamenje, na katero želim, da odidete. To znamenje je. Kadar vprašam, kaj so mi za danes preskrbeli dobrega moji kuharji — takrat se nemudoma odpravite iz mojega dvora.

*** S kakimi težkočami se bore časopisi.** »Novi kraj« list, ki je izhajal na daljnem vzhodu za časa rusko-japonske vojne v Port Arturju, pogosto ni mogel iziti. Enkrat so Japonci razstrelili hišo, kjer so tiskali list, drugi pa se je opravičil list, da ne more pravilno izhajati, ker staveci beže kakor hitro začujejo grmenje topov. V Vladivostoku je moral prenehati neki list izhajati, ker so morali vsi staveci in tiskarji v vojno. To oboje je umljivo, malo bolj čudno pa se je opravičil neki zamorski list v Log Rangeju. Šest tednov ni izhajal in ko je prvi list po preteku tega časa izšel, se je opravičil urednik s tem, da si je bil dal šesttedenski dopust. — Neki nemški list, dnevnik celot, je zaspal za dva dni in vzrok je bil ta, da se je tiskar tako napil, da je tiskarski stroj polomil. Po treh dneh je list to svojim bralcem s priznanja vredno odkritosrčnostjo priznal in dostavil, da je tiskar obljubil, da bo odšel naprej pil samo zvečer in ne tudi opoldne. — Koburski »Generalanzeiger« pa je prinesel na velikonočno nedeljo samo inserate in na uvodnem mestu sledečo značilno notico: »Ker ni bilo mogoče v zadnji uri napraviti priloge, inseratov je bilo strašno veliko, je moral izostati vse tekst, sicer bi list ne bil mogel iziti.«

*** Francoske amaeonke pred 100 leti.** Od časa revolucije pa do padca Napoleona je bilo po celi Franciji silno navdušenje za nacionalne ideje. Doseglo je včasih tak višek in se javljalo v tako izrednih pojavih, da jo primerja več zgodovinarjev naravnost z epidemijo. Jako mnogo žensk je zamenjalo v tem nacionalnem navdušenju žensko obleko v moško. Zgrabile so pogumne in odločne ženske za orožje in se hrabro borile ob strani svojih soprogov. Rosa Bouillon, Aimee Quatre-sous, Aleksandrina Bovieau in več drugih so se posebno odlikovale in se izkazale čudovito hrabre in odločne. Adelajda Bassery je ujela s svojo četo nekega avstrijskega generala, za kar jo je ljudstvo v slavnostnem sprevodu vozilo po mestu. Sestri Fernid ste služili v nacionalni gardi in se tako odlikovali, da jima je konvent sklenil podariti kot častno nagrado za izkazano hrabrost dva krasna konja. Gospodična Figuer je služila kot aktivna dragonka od leta 1783 pa do leta 1815. Udeležila se je več bitk in bila dvakrat ranjena. Obstreljena je bila pri obleganju Toulona, pri Savignu pa je dobila štiri nevarne udarce s sabljo. O njej se pripoveduje tudi zanimiva anekdota, ki jasno kaže, kako se je živela v vojaško življenje in častniške običaje. Peljala se je nekoč po opravih s pošto iz Montelimarja v Lion. Na poti se ji je pridružil neki častnik in bil proti njej precej vsiljiv. Ker le ni miroval, se pogumna amaeonka ni hotela poslužiti pravice zadoščanja kot ženska, marveč ga je pozvala na dvoboj s težkimi sabljami. Že sta križala v pričo sekundantov v samotnem gozdu težke meče, ko so prihiteli sorodniki, ki so celo zadevo pojasnili in pogubonosno dvoboj predrzne in hrabre francoske amaeonke preprečili ter zadevo mirno poravnali.

Volilci, somišljeniki!

Delujte in agitirajte z vso vneto za kandidate, ki nam jih priporoča narodno-napredna stranka!

Obravnava radi konfiskacije »Slovenskega Naroda« je danes ob 5. popoldne pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Obravnava je javna.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kmetiska stranka na Češkem.

Praga, 1. junija. Bivši poslanec Udržal je sklical za danes ekskutivni komite češke kmetске stranke, da razjasni položaj stranke, ki je nastal vsled samostojne kandidature bivšega ministra Praška. Vsled te kandidature se je nadejati velikega razpora v stranki sami.

Morilka.

Gradec, 1. junija. V neki okoliški občini je bila aretirana mlada posestnica Schönland, ki se je pred 5. dni omožila s 60letnim starčkom, da dobi njegovo posestvo in ga sedaj umorila z arzenikom.

Morilec Levicki.

Lviv, 1. junija. Danes ob pol 3. zjutraj je bila končana obravnava proti Levickemu, morilcu Oginskke. Porotniki so potrdili z 11 glasovi

Neizpremenjeno.

Priznano močna, lahka in solidna in neprekosljiva kolesa.

KINTA kolesa

Najboljše in najdaljše jamstvo. Ilustrovani ceniki brez.

K. Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Špecial. trgovina s kolesilin posam. deli.

Izposojevanje koles.

Zahvala.

Ob prerani izgubi našega ljubljenelega sina, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Frana Meška

poštnega aspiranta na Jesenicah

izrekamo tem potom zahvalo za vse izraze sočutja. Zlasti se zahvaljujemo č. g. župniku jesenjskemu, dalje prebl. gospodu poštnemu komisarju dr. Zornu, blag. gosp. nadpoštarju Tominzu, gg. ljubljanskim kolegom ter celokupnemu poštnemu osebju na Jesenicah za darovane vence ter korporativno spremstvo rajnega k večnemu počitku, železniškim stražnikom, oddelku c. kr. finančne urade in vsem onim, kateri so izkazali predargemu zadnjo čast.

Srčna zahvala vsem! 1978

LITILJA, one 31. maja 1911.

Žalujoča rodbina Josip Meškova.

v prometnem kraju **Gorenjskem.**
Oziralo se bo samo na izurjene
pridne in zmogljne ponudnike.
Vse drugo se izve pri Fr. Stupica,
trgovina z železnino v Ljubljani, Marije
Terezije cesta 1, kjer se dobijo razven
druge železnine neprekosljivi kosilni
stroji »DEERING« in obračevalci sena.

==== vito nizkih cenah. ====

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik,
Laschan l. r.

👉 Vzorci na razpolago. 👈

1977

Glogowski & Co.
in kr. dvorni dobavitelj
Dunaj I., Franz Jozefs-Kai 15 in 17.
Edina specialna trdka za kartoteko.
Registraturne kartne naprave.

Kaaaj? ... Papa je dovolil! Saj je Jacobi —
Antinikotinske
cigaretne
stročnice!

Pristne samo v
cigaretnem zaboj-
čku z imenom
Jacobi!
601

Zadnji teden! Ob znižanih cenah!

Lattermannov drevored Slovensko tekališče preje dirkališče Lattermannov drevored

1952
Sudanska četa.

Sedišče 40 vin., stojišče 20 vin.
Šole v spremstvu učiteljev imajo znižano vstopnino.

Telefon šte. 237.
Zajec & Horn
Ljubljana, Dunajska cesta 73.

Beton in železo-beton.
Fundamenti. Stropovi. Mostovi. Vzdava turbin. Stopnice. Tlakovci.
Ksilolit, umetni kamen: okrasni za fasade, obhajilne mize, balustrade.

Trgovski sotrudnik

prva moč se sprejme v večjo trgo-
vino mešane stroke.
Istotam se sprejmeta
dva učenca
Kje, pove upravništvo »Sloven-
skega Naroda.« 1970

Iščem kompanjona

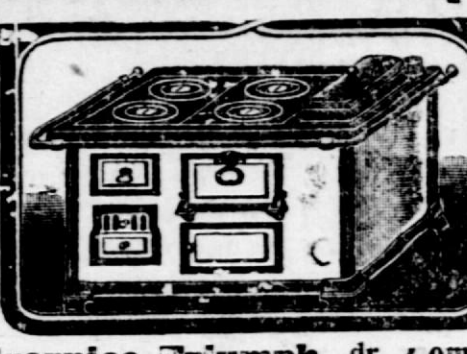
s kapitalom od 12 do 13000 K.
za izgotovitev nove opekarniške krožne
peči (Ringofen) ali pa tudi je napredaj
po prav ugodni ceni zavoljo primanjkanja
obratne glavnice. Krožna peč drži vsebine
72.000 komadov opeke in nad pečjo se lahko
suši 75.000 komadov strešne opeke. Ilovica je
izvrstna tudi za lončarje. — Na prodaj so tudi
:-: gospodarska poslopja :-:
v sredini mesta. Krožna peč je 15-20 minut
oddaljena od postaje in mesta Slov. Bistrice.
Več pove Ivan Lender v Slovenji
Bistrici. 1957

Kazensko-pravni red
z dne 23. maja 1873 št. 119
državnega zakonika z
dodanim
zvršitvenim propisom
in drugimi zakoni in ukazi
kazenski postopek zadeva-
jočimi.
Trdo vezan 5 K 60 v.,
po pošti 5 K 80 v.
Narodna knjigarna v Ljubljani.

1959 **Trgovski pomočnik**
mešane stroke, spreten manufakturst
19 let star, vešč obeh dežel. jezikov
želi s 1. junijem t. l. službo.
Blagohotni dopisi pod »D. Š.« na
upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Gospodična,

ki se želi izvežbati
v prodaji čevljev in prirejanju zgor. delov,
naj se zgasi pri 1955
g. Mateju Oblaku, Kongresni trg šte. 6.

Štedilniki Triumph

Tovarnice Triumph, dr. z om. z.
Wels, Gor. Avstr. 1813
Katalogi zastoj in poštne prosto.

Zbirka
avstrijskih zakonov
v slovenskem jeziku.
I. zvezek:
Kazenski zakon
o hudodelstvih, pregreških
in prestopkih z dne 27.
maja 1862 št. 117 dr. zak.
z dodanim
tiskovnim zakonom
z dne 17. dec. 1862 št. d.
z. ex 1863 in drugimi no-
vejšimi zakoni kazensko-
pravnega obsega.
V platno vezan 6 K;
po pošti 6 K 20 vin.
Narodna knjigarna
v Ljubljani.

1687 **Robert Smielowski**
arhitekt in mestni stavbni mojster

stavbna pisarna, Rimska cesta 2 (Recherjeva hiša)

se priporoča sl. občinstvu za izvršitev načrtov in proračunov,
sprejema nova, adaptacijska in vsa v to stroko spadajoča dela,
:: katera se najsolidneje in po zmerni ceni izvršujejo. ::

Za birmo:
:: deške obleke ::
v krasnih oblikah in
:: moške obleke ::
najfinejše izvršitve priporoča trdka
A. Kunc, Ljubljana
Dovrski trg 3. — Telefon 291.

P. n.
Naznanjam, da sem otvoril z dnem 1. junija t. l.
v Kranju, na Glavnem trgu šte. 129
prometno pisarno
za vse panoge rednega bančnega komisijskega poslovanja
Štel si bom v nalogo, kar najbolje varovati in pospeševati koristi svojih komitentov.
Z odličnim spoštovanjem
1971 **J. Rozman.**
Posojila na osebni in realni kredit; vsakovrstne financ. transakcije, po-
sebnost olajšanja dolgov potom konventiranja in fuzije kapitala; eskomptovanje
menic in faktur; lombardovanje, nakup in prodaja efektov, zlasti državnih in
privatnih papirjev, kot prioritet in zastavnih listin, dalje zrehov, promes, delnic
in tujega denarja; evidenca in revizija zrehanji srečk; zavarovanje vrednostnih
papirjev proti kurzni izgubi; depot efektov, dragocenosti, dokumentov; inkaso
menic, faktur in dobitkov.
Tozadevna pojasnila ustmeno in pismeno.

Cenjeni trgovci in obrtniki!

Stavbno podjetje V. SCAGNETTI naznanja, da bode zgradilo v Šelen-
burgovi ulici šte. 6 veliko strogo moderno

trgovsko hišo

V pritličju se bo nahajalo 24 večjih in manjših lokalov za trgovino,
v mezzaninu 23 lokalov za malo obrt, deloma tudi za trgovino.

Radi najugodnejše in vsem zahtevam posameznikov najprikladnejše razdelitve teh
prostorov se bodo isti oddajali pred pričetkom stavbe.
Resni reflektanti se vljudno vabijo, da se radi natančnejšega ustnega pogovora zglase
v stavbni pisarni podjetnika **V. SCAGNETTIJA, Cesta na Rudolfovo železnico št. 16**
(tik državnega kolodvora). — Prosi se, da se cenjeni obisk pismeno ali teletonično javi.
Telefon št. 299. Poštni predal št. 54.

Iščem dobro izurjeno 1972

prodajalko

lepe zunanosti za mojo manufak-
turno in speccerijsko trgovino. :-:
:-: Fr. X. Humanna sin, Krško. :-:

Strojniki

mlad, več poslovanja pri električni
razsvetljavi ter bencinavih motorjih,
išče službe s 1. julijem ali takoj.
Dopisi pod šifro „mlad strojnik“
poste restante Ljubljana. 1968

Štajersko deželno zdravilišče
kopališče Neuhaus
pri Celju
staroznani topli vrelci 37° Celzija ter jeklen
pitni vrelci 397 m nad morjem, želez-
niška postaja Celje, tople kopeli,
pitno zdravljenje, zračne, peščene,
solne in električne kopeli, ma-
saža, elektroterapija itd.
Izborni zdravilni uspehi
za ženske in živčne bolezni, protin, rev-
matizem, bolezn v mehurju itd.
Izvrstne restavracije, prekrasen park,
vodovod planinskega izvira, električna
razsvetljava, poštna in brzojavna po-
staja. — Nizke cene.
Zdravnik in ravnatelj: **Dr. A. Hiebaum.**
— Pojasnila in prospekte daje brez-
plačno zdraviliško ravateljstvo ozir.
1605 rentni urad.
:-: Avtomobilni omnibus Celje-Neuhaus, :-:
Sezija: 10. maja do oktobra.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Delniška glavnica K 5.000.000.
Stritarjeva ulica šte. 2.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih
obrestuje od dve vloge po čistih **4 1/2 %**
Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst
po dnevnem kurzu.

J.C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
nega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Jazbečarji (dakeljini)

čiste pasme po osem tednov stari
se prodajo. 1953
Naslov v upravištvo »Slov. Naroda«.

Kavarna LEON

na Starem trgu št. 30
:: je kakor navadno ::
vso noč odprta.

Za obilen obisk se priporočata
Leon in Fani Pogačnik.

Za letoviščarje.

Vili podobna

hiša

v prav prijaznem kraju pri Ljubljani s pro-
stornim vrtnim salonom, senčnatim vrtom in
lepimi izprehodi

se odda letoviščarjem.

Pripravno zlasti za ljubljanske rodbine, ka-
terih gospodar je čez dan zaposlen v mestu.
— K hiši spada arandonirano zemljišče s
travniki in njivami prve bonitete. Gojenje
špargljev. Gospodarsko poslopje z gospo-
darskim inventarjem. Vse skupaj se tudi

:: prodaja ali da v najem. ::

Istotam oddaja

košnje

odne 8. junija t. l. ob 1. uri popoldne.

Poizve se v Savljah pri Ljub-
ljani št. 28. 1960

FRANC SOUVAN SIN
LJUBLJANA

*Veletrgovina & manufak-
turnim blagam.*

*Čvorniška zaloga sukna.
Največja zaloga preprog.
Popolne opreme za neveste.
Čprave za hotele in stanovanja.*

*Najnižje cene!
Strogo solidna postrežba!*

1741
Narodno podjetje!



Narodna knjigarna

Prešernova ulica št. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7

zdržena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega,
komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in
gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za
pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma;
barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najpreprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.
Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo.

Šolski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn.
Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne
priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najpreprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Šolske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora
v vseh velikostih, za dame in za gospode, za na-
vadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Črnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.
Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na

pisalne stroje

vseh sistemov
po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture,
trgovska pisma itd. itd.

Izurjen knjigovodja in dober kontorist se sprejmeta takoj.

Plača 200 kron. — Ponudbe pod „knjigovodja“ na upravnishvo »Sl. Naroda«.

:: Naznanjam, :: trgovino z manufakturnim blagom
da sem prevzel

Jesih & Windischer

na Starem trgu šte. 1 (Pod Trančo)

katero bodem skupno z gospodom Jesihom, pod firmo

J. Ciuha

nadalje vodil, ter se bodeva v vsakem oziru potrudila, cenj.
odjemalcem kar najbolj postreči.

Josip Ciuha.

Valjčni mlin v Domžalah I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica 6.

Telefon interurb. št. 129. Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter
Gruden & Comp., Stolni trg šte. 9.

Oglejte si!

veliko zalogo koles z originalno znamko

„Puch 1911“

pri Fr. Čudnu, trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od K 110— naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev:

Singer in Ringschiff.

Pouk za vezenje s strojem brezplačno.

918

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Najcenejši nakup birmanskih daril

kakor: zlatih
in srebrnih ur,
veržic, uhano
zapestnic, pr-
stanov obeskov
itd. je edino le
pri



LUD. ČERNE

zlatarju in trgovcu

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Narodna knjigarna

in v Ljubljani

priporoča naslednja dela:

	broš.	vez.
Adrejev Lovstik: Rdeči smeh . . .	K 1-40,	2-40
Aškerc: Izlet v Carigrad . . .	» —80	
» Prešernov album . . .	» 2-40	
Beg: Ustoličenje koroskih vojvod . . .	» —30	
» Slovensko nemška meja na . . .		
» Koroskem . . .	» 1-40,	2-40
» Narodni kataster Koroske . . .	» —60	
Beneš-Sumavsky: Brodkovski . . .		
odvetnik . . .	» 1-50,	2-50
Bojan: Doktor Holman . . .	» —50	
Burnett: Mali lord . . .	» 1-60,	2-60
Cankar: Aleš iz Razora . . .	» 1-50,	2-50
» Časnikarstvo in naši časniki . . .	» —80	
Čech-Sentopluk: Med knjigami . . .		
in ljudmi . . .	» —50	
Erjavec-Sajovic: V naravi . . .	» 1-20,	1-70
Halévy: Dnevnik . . .	» —60	
Jurčič: Zbrani spisi I.—XI. . .	» 1-20,	2—
Jelinek: Ukrajinske dume . . .	» —30	
Lah: Vaška kronika . . .	» 1-70,	2-70
Lipič: Strahovalci dveh kron I. II. . .	» 1—,	2—
» Ljubezen in junaštva straho- . . .		
petnega praprotčaka . . .	» —80,	1-60
Murnik: Najhujši sovražniki . . .	» —60	
Oblok: Stara devica . . .	» —60,	1-60
» Razne pripovedi . . .	» —80	
Remec: Ljubezen Končanove Klare . . .	» 1-50,	2-50
» Premaganci . . .	» —60,	1-60
» V študentovskih ulicah . . .	» 1-50,	2-50
» Zadnji rodovine Benalja . . .	» 1-50,	2-50
Rušic: Mina . . .	» 1-20,	2—
» Senar: Čez trnje do sreče . . .	» 1-20,	2-20
» Šepetavec: Zaljubljeni kapucin . . .	» 1—,	1-80
» Stiri ruske slike . . .	» —60,	1-60
Theuriet: Undina . . .	» —90	
Trstenjak: Slovensko gledališče . . .	» 2—	
Vescl: Libera nos a malo . . .	» 1-40,	2-20
Zarnik: Zbrani spisi . . .	» 1—	
Zvon: Osnovni nauki o narodnem . . .		
gospodarstvu . . .	» 3—	

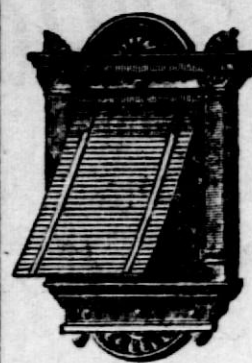
Pravkar je izšlo

Edmondo de Amicis: **FURIJ**, *Novela.*

Iz italijanske prevel Jos. Jurca. Cena vezani knjigi 2 K 50 vin., broširani 1 K 50 vin.
Znameniti italijanski pripovedovalec reši v tej psihološki zanimivo zasnovani noveli
stiranjstetnega dečka Furijs, ki živi daleč od sveta edino v družbi dveh starih ljudi.
Furijs se je zaljubil v svojo koketno svakinjo, ki pride bivat na poletni dvorec. Kako se
razvija ta ljubezen, je popisano z izredno plastično silo; obenem pa pisatelj ostro bica
vzgojno metodo, ki hoče obdržati oblast s hladnostjo in šibo.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani,
založna knjigarna. 1928

Ilica 40 **G. Skrbić, Zagreb** Ilica 40



Z električnim pogonom urejena tvornica ža-
luzij, železnih in lesenih rolet za okna in
trgovine, vseh vrst platnenih in lesenih tka-
nih rolet, iz platna, damasta, gradla, satina,
ripa itd.

— Cenovniki in proračuni na zahtevo zastonj. —
Telefon šte. 492. 1792 Telefon šte. 492.

Gg. botrom in botricam
priporočam svoja

birmanska darila.

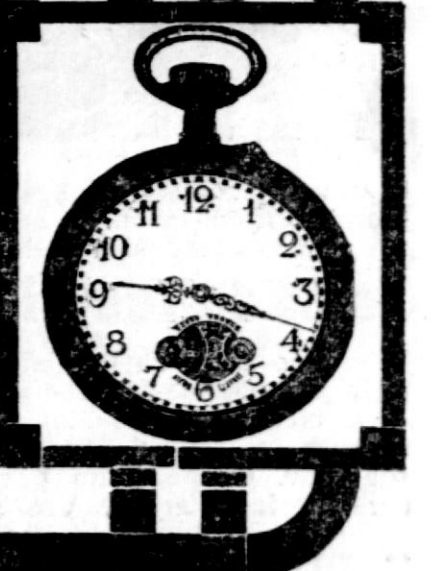
Nikelnasta moška ura z veržico od K 4-50 naprej	
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-70 „	
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44— „	
Nikelnasta damska „ „ „ „ „ 8-50 „	
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-50 „	
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20— „	
Uhani zlato na srebro . . . „ 1-80 „	
14 kar. zlati uhani . . . „ 4-50 „	

» Največja in najsolidnejša trdka »

H. SUTTNER

Mestni trg (nasproti rotovžu). Sv. Petra cesta 8.

Lastna tovarna ur v Švici. Tvorniška znamka „Iko“.



Oljate barve
priznane najboljše

Fasadne barve
edino stanovitne proti vre-
menkim vplivom

Kranjski firnež
in laneno olje

Lake
angleške in lastnega izdelka

Steklarski in
mizarski klej

Čopiče
za vsako obrt

Prašno olje
za pode

Karbolinej
in gips

Olje in mazilo
za stroje

Barve in potrebščine
za umetnike, slikarje, kiparje itd.

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna za oljate barve, firneže, lake in steklarski klej.

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!



Naša obuvala

so si

spričo mnogih svojih prednosti pridobila svetovni sloves in so to
priznane najboljše izdelke ob nedosežno nizkih cenah!

ALFRED FRÄNKEL, komanditna družba.

Prodajališče: LJUBLJANA, Stritarjeva ulica št. 9.

Katalog gratis in franko.

130 filijalk tukaj in v inozemstvu.